

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ZAHRANIČNÍ MISE A ČR

Autor práce: Kateřina Hahnerová
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinované studium
Vedoucí práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Dr. Štefanu Danicsovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HAHNEROVÁ, K. *Zahraniční mise a ČR : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011. 63 s. Vedoucí bakalářské práce : doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Klíčová slova: bezpečnost, bezpečnostní strategie, bezpečnostní hrozba, globální terorismus, akční plán boje proti terorismu, NATO, AČR, zahraniční mise, parlamentní strany, bezpečnostní politika ČR, bezpečnostní politika EU

Bakalářská práce objasňuje na základě vybraných bezpečnostních dokumentů České republiky a Evropské unie místo a úlohu zahraničních vojenských misí při zajišťování bezpečnosti demokratických států v podmínkách postbipolárního světa. Jedná se zejména o eliminaci globálního terorismu, který narušuje bezpečnostní funkci každého státu a zpochybňuje jedno ze základních práv, tj. právo člověka na život. V práci je zachycen i postoj parlamentních stran v České republice, které nenacházejí potřebný konsens ve vztahu k podpoře zahraničních misí AČR, což může u představitelů NATO zpochybnit důvěryhodnost našich spojeneckých závazků.

ABSTRACT

HAHNEROVÁ, K. *Foreign missions and the Czech Republic : bachelor work*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 63 pages.

Leader of bachelor's work : doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Key words: security, security strategy, security threat, global terrorism, anti-terrorism action plan, NATO, Army of the Czech Republic, foreign missions, parliamentary parties, safety policy of the CR, safety policy of the EU

On the basis of selected security documents of the Czech Republic and European Union, the bachelor work explains the position and function of foreign military missions in providing security for democratic states in the conditions of the post-bipolar world. It includes mainly elimination of global terrorism which disrupts the security function of every state and threatens one of the fundamental rights, i.e. right of a human being for life. The work also describes the attitude of the parliamentary parties in the Czech Republic which cannot find the necessary consensus as regards support for foreign missions of the Army of the Czech Republic, which could decrease credibility of our allied obligations in the eyes of the NATO representatives.

OBSAH

ÚVOD	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 BEZPEČNOSTNÍ DOKUMENTY A BEZPEČNOSTÍ PRAXE	10
2.1 Bezpečnostní strategie EU	10
2.1.1 Bezpečnostní prostředí	11
2.1.2 Strategické cíle	14
2.1.3 Vliv na Evropskou politiku	15
2.2 Bezpečnostní a vojenská strategie ČR	17
2.3 Doktrína Armády České republiky	18
2.3.1 Vojenské operace	19
2.3.2 Členění vojenských operací	20
2.4 Postoj českých parlamentních stran k zahraničním misím	23
3 ANALÝZA VYBRANÝCH ZAHRANIČNÍCH MISÍ ČR	32
3.1 KFOR	32
3.2 ISAF – PRT Lógar	38
3.3 IZ SFOR – IRÁK	45
4 VÝZNAM ZAHRANIČNÍCH MISÍ A AKTIVNÍ ÚČAST ČR	50
4.1 Podíl na budování demokracie a lidské bezpečnosti	50
4.1.1 Hlavní faktory ovlivňující vývoj bezpečnostní politiky	50
4.1.2 Cesta ČR do NATO	50
4.1.3 Ozbrojené síly a ČR	51
4.2 Eliminování terorismu a vytváření bezpečnostního prostředí	52
ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	59
SEZNAM ZKRATEK	62
SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	63

ÚVOD

Myšlenku a cíl mé práce lze velmi zjednodušeně shrnout pomocí citátu: *„Působení AČR v zahraničních misích je jedním z nástrojů, jejichž pomocí Česká republika realizuje svou zahraniční bezpečnostní politiku. Způsob vojenského zapojení země do řešení mezinárodních krizových situací je vždy výslednicí řady vnitrostátních rozhodovacích procesů v politické, legislativní a vojenské oblasti.“*¹ Působení AČR v zahraničních misích je zároveň i výrazem seriózního vztahu našeho státu k závazkům, které pro nás plynou zejména z členství v NATO.

Ve své práci s využitím bezpečnostních dokumentů rozeberu postoj jednotlivých parlamentních stran k vybraným zahraničním misím. Přiblížím jednotlivé realizované zahraniční mise s tím, že popíšu jejich pozitiva a negativa.

Cílem bakalářské práce je tudíž objasnit význam zahraničních misí obecně v podmínkách postbipolárního světa a aktivní účast AČR v rámci těchto misí. V tomto ohledu bude analyzován i postoj jednotlivých českých parlamentních stran k utváření bezpečnostní politiky a jejich názory na zahraniční mise naší armády.

Tématiku bakalářské práce jsem si vybrala na základě mého působení v zahraniční misi v Kosovu v roce 2009 – 2010, kde jsem působila na základně Šajkovac. Důvodem byl i můj dlouhodobější zájem o dění v Kosovu, Afghánistánu a Iráku.

Při psaní bakalářské práce jsem se pokusila shromáždit co nejvíce informací a materiálů vztahujících se k tématu. Nejvíce informací jsem získala na základě vlastních zkušeností. Dalším zdrojem byly názory a postřehy kolegů, kteří se zúčastnili i zahraničních misí KFOR, PRT Lógar a IZ SFOR - Irák. Zajímavé informace jsem rovněž získala od velitelů jednotlivých kontingentů. V neposlední řadě velmi cenným zdrojem informací byly odborné publikace, kde bych chtěla zejména upozornit na interní dokument vydaný MO ČR, který nese název: Na cestě integrace a 10 let členství České republiky v NATO.

Bakalářská práce je členěna do čtyř na sebe logicky navazujících kapitol. V první kapitole jsou charakterizovány mírové operace v podmínkách postbipolárního světa. Dále je zde zmíněna Bezpečnostní strategie EU, Bezpečnostní strategie ČR,

¹ BORKOVEC, Z. Angažovanost Armády České republiky v mezinárodních misích. In BALABÁN, M. *Bezpečnostní budoucnost České republiky – otázky, výzvy, problémy*. Praha : Ministerstvo obrany ČR - Agentura vojenských informací a služeb, 2005, s. 131.

Vojenská strategie ČR a Doktrína AČR. V neposlední řadě jsou zde analyzovány postoje jednotlivých českých parlamentních stran k zahraničním misím naší armády.

Ve třetí kapitole jsou popsány a rozebrány jednotlivé zahraniční mise v rámci, kterých byla nasazena AČR. V tomto směru jsem zdůraznila její konkrétní úkoly, organizační podobu a výsledky, kterých bylo dosaženo.

Ve čtvrté kapitole jsem analyzovala na základě doktrinálních dokumentů nutnost účasti České republiky při plnění úkolů v zahraničních misích a jejich důležitost v boji s mezinárodním terorismem. V závěru jsem se pokusila shrnout veškeré získané informace a nastínit možné budoucí místo a úlohu mezinárodních jednotek, které se bude odvíjet od bezpečnostní situace v zájmovém regionu, ale i od koncepce bezpečnostní politiky našeho státu a Evropské unie.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem práce je analýza místa a úlohy zahraničních misí v činnosti AČR, ale i našeho státu, který má spojenecké závazky vůči NATO. Na základě deskripce „nového“ charakteru bezpečnostních hrozeb objasňuji nutnost zajišťovat bezpečnost členských zemí i mimo rámec NATO, zejména vůči hrozbě globálního terorismu. Za tímto účelem se odvolávám na vybrané bezpečnostní dokumenty našeho státu a Evropské unie, abych doložila „nový“ charakter bezpečnostních hrozeb a nutnost vojenských akcí i mimo území členských zemí NATO. V neposlední řadě analyzuji a komparuji postoje našich parlamentních stran k zahraničním misím AČR, přičemž ukazuji, že se nedaří dosahovat potřebný konsens v této důležité otázce naší bezpečnostní politiky, což by mohlo u představitelů Severoatlantické aliance vzbudit obavy o hodnověrnosti našich spojeneckých závazků.

2 BEZPEČNOSTNÍ DOKUMENTY A BEZPEČNOSTÍ PRAXE

2.1 Bezpečnostní strategie EU

„Evropě se nikdy nedařilo lépe, nikdy nebyla tak bezpečná a svobodná. Po násilí první poloviny 20. století nastalo v evropských dějinách nevídané období míru a stability.“²

RADA EVROPSKÉ UNIE³ uvádí, že vznik Evropské unie byl pro tento vývoj klíčový. Změnila životy našich občanů a vztahy mezi našimi státy. Někteří odborníci na mezinárodní vztahy dokonce hovoří o „novém evropském prostředí“, které do určité míry překonává dosavadní anarchii v mezinárodních vztazích. Evropská unie byla od svého vzniku považována jako společenství čistě ekonomického charakteru. Ovšem tím, že Unie zpracovala a schválila vlastní bezpečnostní strategii dala najevo odhodlání vystupovat jako velmoc, která klade velký důraz na svoji a mezinárodní bezpečnost. Během tohoto období se Evropské země zavázaly řešit veškeré spory smírně a spolupracovat prostřednictvím společných institucí. Díky postupnému šíření zásad právního státu a demokracie se vytvořilo nové bezpečnostní prostředí v Evropě, které do určité míry překonalo anarchii mezinárodních vztahů a vyloučilo válku jako způsob řešení rozporů mezi státy. Evropská unie se neustále rozšiřuje a tím rozšiřuje i nové bezpečnostní prostředí, s cílem vytvořit evropský mírový kontinent. Současná Evropská unie je společenství, které je tvořeno 27 státy s více než 500 miliony obyvatel.

„EU jako velmoc svého druhu.“⁴

- *hlavní důraz klade na globální přístupy, a proto Evropskou bezpečnostní strategii (ESS) nekoncipuje jako doktrínu vojenské intervence;*
- *nesdílí americkou ideologii rogue states a osy zla;*
- *nesdílí posedlost vojenskými technologiemi jakožto odpovědi na nové hrozby.*

² *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 27.

³ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 27-30.

⁴ EICHLER, J. *Mezinárodní společnost na počátku 21. století*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2006. s. 255.

„*Sedm směrů preventivního působení EU:*“⁵

- *mezinárodní spolupráce;*
- *kontrola finančních zdrojů;*
- *prevence teroristických úderů;*
- *bezpečnost mezinárodní dopravy;*
- *zvládnání důsledků případných úderů;*
- *eliminace faktorů, které usnadňují nábor do teroristických organizací;*
- *preventivní ve třetích zemích, z nichž se mohou rekrutovat případní teroristé.*

*„Vnitřní bezpečnosti nelze dosáhnout v izolaci od zbytku světa, a je tudíž důležité zajistit soudržnost vnitřních a vnějších aspektů bezpečnosti EU a jejich doplňkovost. Hodnoty a priority strategie vnitřní bezpečnosti, včetně našeho závazku podporovat lidská práva, demokracii, mír a stabilitu v našem sousedství i mimo něj, jsou nedílnou součástí přístupu stanoveného v Evropské bezpečnostní strategii. Tato strategie uznává mimořádnou důležitost vztahů s našimi partnery, zejména s USA, v boji proti závažné trestné činnosti, organizovanému zločinu a terorismu.“*⁶

Bezpečnostní strategie Evropské unie řeší nejdůležitější oblasti bezpečnosti v těchto hlavních směrech:

2.1.1 Bezpečnostní prostředí

Na konci studené války bylo vytvořeno prostředí, pro které jsou typické stále propustnější hranice, v níž jsou vnitřní a vnější aspekty bezpečnosti neoddělitelně propojeny. Technologický rozvoj, obchodní a investiční toky a šíření demokracie přinesly mnoha lidem svobodu, blahobyt a prosperitu. Ne všichni jsou stejného názoru, pro jiné je globalizace příčinou velkého zklamání a nespravedlnosti. Tento vývoj má za následek působení pro nestátní skupiny, které se chtějí zapojit do mezinárodních záležitostí. Tento vývoj rovněž zvýšil závislost Evropy na propojených sítích v oblasti dopravy, energetiky a informací, a tím zvýšil i její zranitelnost.

„V období po skončení studené války lze tvrdit, že ve vztazích mezi vyspělými průmyslovými demokraciemi přestávají hrát vojenské hrozby roli. Značná část mezinárodního systému, včetně převážné většiny hlavních mocenských center, nyní

⁵ EICHLER, J. *Mezinárodní společnost na počátku 21. století*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2006. s. 255.

⁶ *Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie : 5 kroků směrem k bezpečnější Evropě* [online]. Evropská komise. 2010 [cit. 13. prosince 2010]. Dostupný z WWW: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0673:FIN:CS:PDF>>.

*utváří pluralistická bezpečnostní společenství, mezi jehož členy se užití ozbrojené síly neočekává a nechystá.*⁷

RADA EVROPSKÉ UNIE⁸ uvádí, že bezpečnostní prostředí je ovlivňováno celou řadou různorodých faktorů, vlivů a vazeb. Mnozí odborníci nazývají bezpečnostní prostředí také strategickým prostředím, které je ovlivňováno následujícími faktory. Jedná se o klimatické změny, rozdíly v bohatství, působením globalizace či soupeření o různé přírodní zdroje. Největším nedostatkem v důsledku globálního oteplování bude v příštích desetiletích voda, která způsobí v různých částech světa velké otřesy a migraci. To může v různých oblastech vyvolat humanitární situace, jako důsledek velkých ekonomických rozdílů v různých oblastech světa. Z toho vyplývá, že důkladná analýza bezpečnostního prostředí bude vždy základem pro tvorbu bezpečnostních dokumentů. Jedná se o analýzu, která identifikuje aktuální poměry, vývojové struktury samotné společnosti, potenciální rizika tak jak se jeví v době a prostředí jejího zrodu. Předpokladem rozvoje každé společnosti a společenství je a bude bezpečnost. Konflikty nejenže poškozují infrastrukturu, včetně vnitřní struktury samotné společnosti. Rovněž mají podíl na zvyšování kriminality a odrazují investory. Celá řada zemí a regionů se tak ocitá v začarovaném kruhu konfliktů, nejistoty a chudoby. Pro Evropu bude velký problém energetická závislost. Evropa je největším světovým dovozcem ropy a plynu na světě. Naše současná spotřeba energie je z přibližně 50 % pokryta z dovozu. V roce 2030 se tento podíl zvýší na 70 %. Většina energetických surovin je dovážena z oblasti Ruska, Perského zálivu a severní Afriky. V tomto ohledu se jako schůdná cesta nabízí diverzifikace dodávek strategických surovin a zajištění dodavatelských smluv na delší dobu v horizontu deseti a více let.

Hlavní hrozby

Masový vojenský útok proti jakémukoli členskému státu EU je v nejbližším horizontu nepravděpodobný. Evropa dnes čelí novým hrozbám, které jsou různorodější, méně viditelné a hůře předvídatelné, proti kterým nelze nasadit pouze vojenskou sílu.

„Terorismus ohrožuje životy, nese s sebou vysoké náklady a jeho cílem je podlomit otevřenost a toleranci našich společností; představuje stále větší strategickou hrozbu pro celou Evropu. Je stále běžnější, že teroristická hnutí jsou velmi dobře

⁷ BUZAN, B., aj. *Bezpečnost : Nový rámec pro analýzu*. 1. vyd. Brno : Vydalo centrum strategických studií, 2005. s. 75.

⁸ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 29-32.

*financovaná, propojena elektronickými sítěmi a připravena použít neomezené násilí s cílem způsobit masové ztráty na životech.*⁹

*„Šíření zbraní hromadného ničení je pravděpodobně největší hrozbou pro naši bezpečnost. Mezinárodní smluvní režimy a ujednání o kontrole vývozu pomohly šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů zpomalit. Nyní však vstupujeme do nového a nebezpečného období, které může vést k závodům ve vyzbrojování zbraněmi hromadného ničení, zejména na blízkém východě. Pokrok v biologických vědách může v nadcházejících letech zvýšit sílu biologických zbraní. Rovněž závažné je nebezpečí útoků chemickými a radiologickými materiály. K nestabilitě přispívá i šíření raketových technologií, což by pro Evropu mohlo znamenat stále větší hrozbu. Nejděsivější variantou je, že teroristické skupiny získají zbraně hromadného ničení. V takovém případě by malá skupina mohla způsobit škodu v rozsahu, jaký byl dříve možný pouze pro státy a armády.*¹⁰

Další hrozbou jsou **regionální konflikty**. *„Problémy, jakých jsme svědky v Kašmíru, oblasti Velkých jezer a na Korejském poloostrově, mají přímý i nepřímý dopad na evropské zájmy, stejně jako tomu je v případě konfliktů odehrávajících se blíže našeho domova, především na Blízkém východě. Násilné nebo „zamrzlé“ konflikty, které přetrvávají na našich hranicích, ohrožují stabilitu regionu. Ničí lidské životy a sociální i fyzické infrastruktury. Ohrožují menšiny, základní svobody a lidská práva. Konflikty mohou vést k extremismu, terorismu a selhání státu; jsou příležitostí pro organizovanou trestnou činnost. Nedostatečná bezpečnost regionu může podnítit zájem o zbraně hromadného ničení. Nejlepším způsobem, jak se postavit často těžko definovatelným novým hrozbám, je někdy řešení starších problémů regionálního konfliktu.*¹¹

Selhání státu je dalším problémem. *„Špatná správa věcí veřejných – korupce, zneužívání moci, slabé instituce a nedostatek odpovědnosti – narušuje spolu s občanskými konflikty státy zevnitř. V některých případech to vedlo až ke zhroucení státních institucí. Nejznámější příklady z nedávné doby jsou Somálsko, Libérie a Afghánistán pod vládou Tálibánu. Pád státu může být spojován se zjevnými hrozbami,*

⁹ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 31.

¹⁰ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 31.

¹¹ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 31.

*jakými je organizovaná trestná činnost nebo terorismus. Selhání státu je alarmující jev, který podryvá celosvětové politické uspořádání a zvyšuje regionální nestabilitu.*¹²

*„Evropa je pro **organizovanou trestnou činnost** primárním cílem. Tato vnitřní hrozba pro naši bezpečnost má důležitý vnější rozměr – převážnou část aktivit zločineckých band tvoří přeshraniční obchodování s drogami, ženami, nelegálními přistěhovalci a zbraněmi. Možná je i spojitost s terorismem.*¹³

2.1.2 Strategické cíle

Dnešní svět, který přináší lákavější a slibnější perspektivu, zároveň přináší i nové hrozby, na které jsme nebyli zvyklí. Pro zajištění bezpečnosti Evropské unie je dnes klíčové propojení měkkých a tvrdých faktorů moci.

RADA EVROPSKÉ UNIE¹⁴ se snaží bezpečnostním hrozbám čelit následujícími kroky:

- na událost, která se stala 11. září zareagovala tím, že přijala „Akční plán boje proti terorismu“ jehož součástí byl i evropsky zatykač, dalším důležitým cílem bylo narušit financování teroristických sítí, v tomto ohledu sehrála pozitivní roli i uzavřená dohoda se Spojenými státy americkými o vzájemné právní pomoci. Evropská unie se v této oblasti i nadále rozvíjí a zvyšuje svou bezpečnost.
- Evropská unie už dlouhá léta uplatňuje politiku proti šíření zbraní hromadného ničení. Unie schválila další akční program obsahující opatření zaměřená na posílení Mezinárodní agentury pro atomovou energii, s opatřeními, která zpřísní vývozní kontroly a zabrání nezákonným dodávkám těchto zbraní. Evropská unie je odhodlána dosáhnout všeobecného dodržování mnohostranných smluvních režimů, mnohostranných mezinárodních úmluv a jejich kontrolních ustanovení.

Evropská unie a její členské státy působily na různých místech světa, pomohly při řešení regionálních konfliktů a pomohly rozpadlým státům postavit se zpět na vlastní nohy.

¹² *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 32.

¹³ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 32.

¹⁴ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 33.

Vojenské a policejní akce na počátku 21. stolení

Dokončené operace

- *Concordia (2003) – převzetí operací NATO v Makedonii*
- *Artemis (2003) – vojenská operace v Demokratické republice Kongo*
- *Eujust Themis – podpora právního prostředí v Gruzii*
- *Proxima – policejní mise v Makedonii*
- *FUPM – policejní mise v Bosně a Hercegovině*
- *Eufor Althea – vojenská operace V Bosně a Hercegovině*

Budování bezpečnosti v našem sousedství

Význam tohoto cíle nejlépe dokládá situace na Balkáně. Díky spolupráci a úsilí, které jsme vynaložili společně s USA, Severoatlantickou aliancí a Ruskem už tato oblast není ohrožena žádným velkým konfliktem. Důvěryhodnost naší zahraniční politiky teď závisí na tom, jak dokážeme vše, čeho bylo dosaženo dále upevnit. Uvažováním o celku Evropy v nás vzbuzuje jasný strategický cíl i motivaci k provádění reforem.

V mezinárodním řádu založeném na účinném multilateralismu je cílem RADY EVROPSKÉ UNIE¹⁵ vytvořit stabilní silnější mezinárodní společenství. Dále pak dobře fungující mezinárodní instituce a mezinárodní řád založený na konkrétních pravidlech. Zavázali jsme se prosazovat a dodržovat rozvoj mezinárodního práva. Prioritou pro mezinárodní vztahy je charta Organizace spojených národů. Zodpovědnost za zachování a udržování celosvětového míru a bezpečnosti nese odpovědnost Rada bezpečnosti OSN. Posílit Organizaci spojených národů všemi prostředky, které jsou nezbytné k plnění jejich povinností a k účinnému jednání je pro Evropu hlavním úkolem.

2.1.3 Vliv na Evropskou politiku

Evropská unie udělala pokrok na cestě k soudržné zahraniční politice a efektivnímu krizovému řízení. Disponujeme nástroji, které mohou být účinné kdykoliv bude zapotřebí jejich využití, to bylo mimo jiné dokázáno na Balkánském poloostrově i jinde. Jestliže máme na mezinárodním poli působit na určité úrovni a v rámci našich možností, musíme být aktivnější, soudržnější a akceschopnější. A musíme spolupracovat s ostatními státy.

¹⁵ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 33.

„Aktivnější při plnění našich strategických cílů. To se týká používání celé škály nástrojů pro zvládání krizí a předcházení konfliktům, které máme k dispozici, včetně politických, diplomatických, vojenských, civilních, obchodních a rozvojových činností. K boji proti novým, stále se měnícím hrozbám je zapotřebí aktivních politik. Musíme vytvořit strategickou kulturu, která podporuje včasnou, rychlou a v případě potřeby silnou intervenci.“¹⁶

„Akceschopnější Evropa je na dosah, ačkoli bude ještě nějakou dobu trvat, než rozvineme svůj plný potenciál. Probíhající činnosti, zejména zřízení obranné agentury, jsou kroky správným směrem.“¹⁷

„Soudržnější. Smyslem společné zahraniční a bezpečnostní politiky a evropské bezpečnostní a obranné politiky je, že jsme silnější, pokud jednáme společně. V posledních letech jsme vytvořili řadu různých nástrojů, z nichž každý má vlastní strukturu a opodstatnění.“¹⁸

„Spolupráce s partnery. Neexistuje mnoho problémů, které bychom mohli vyřešit sami. Výše popsané hrozby jsou hrozbami společnými, které sdílíme se svými nejbližšími partnery. Mezinárodní spolupráce je nezbytná. Své cíle musíme sledovat jak prostřednictvím mnohostranné spolupráce v mezinárodních organizacích, tak i prostřednictvím partnerství s klíčovými aktéry.“¹⁹

RADA EVROPSKÉ UNIE²⁰ uvádí, že transatlantická spolupráce je nenahraditelná. Budou-li Spojené státy a Evropská unie jednat společně mohou být pro svět velmi mocnou silou bojující pro dobro světa. Naším cílem by mělo být účinné a vyvážené partnerství s USA. Pro EU je to další důvod k tomu, aby pokračovala v budování svých cílů a zvyšovala svoji soudržnost. Dále bychom neměli opomenout spolupráci s Ruskem, která má pro naši bezpečnost velký význam. Nacházíme se ve světě nových hrozeb a nebezpečí, ale i nových příležitostí. Evropská unie má dostatek sil na to, aby se zásadním způsobem zapojila do boje proti těmto hrozbám. Evropská unie by mohla v budoucnu projevit svůj vliv v celosvětovém měřítku. Také by mohla

¹⁶ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 39.

¹⁷ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 40.

¹⁸ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 40.

¹⁹ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 41.

²⁰ *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. s. 41-43.

přispět k účinnému mnohostrannému systému, který učiní svět bezpečnější, spravedlivější a jednotnější.

2.2 Bezpečnostní a vojenská strategie ČR

Bezpečnostní strategie, která byla naposledy přijata v roce 2003, je základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky. S tímto dokumentem jsou úzce spojeny např. Vojenská strategie ČR a Koncepce zahraniční politiky ČR v příslušných částech.

„Bezpečnostní strategie ČR definuje v pěti kapitolách základní hodnoty, zájmy, postoje a ambice ČR při zajišťování své bezpečnosti:“²¹

- *V kapitole „Východiska bezpečnostní politiky ČR“ jsou zformulovány principy, na nichž je bezpečnostní politika ČR založena.*
- *V kapitole „Bezpečnostní zájmy ČR“ jsou definovány životní, strategické a další významné zájmy ČR.*
- *V kapitole „Bezpečnostní prostředí“ jsou identifikované trendy, hrozby a z nich plynoucí rizika, jež formují prostředí, v němž ČR ochraňuje a prosazuje své zájmy.*
- *Ve stěžejní kapitole „Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR“ jsou vymezeny přístupy k ochraně zájmů ČR v oblastech zahraniční, obranné a hospodářské politiky a v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejné informovanosti.*
- *V kapitole „Bezpečnostní systém ČR“ jsou definovány prvky bezpečnostního systému ČR, jejich struktura a vymezeny povinnosti, kompetence a odpovědnosti jednotlivých součástí systému.*

Jak je uvedeno v BEZPEČNOSTNÍ STRATEGII ČR²² Česká republika se zavázala posílit své schopnosti v kontextu úsilí členů NATO zvýšit své obranné schopnosti. K tomu postupně vybudovala plně profesionální, moderně vyzbrojenou, vysoce mobilní a flexibilní armádu, schopnou účastnit se všech možných mezinárodních operací i mimo území České republiky. Tento přístup je založen na nezpochybnitelné hodnotě kolektivní obrany a kooperativní bezpečnosti v rámci mezinárodních organizací

²¹ *Bezpečnostní strategie ČR.* Vláda ČR. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2004, s. 5.

²² *Bezpečnostní strategie ČR.* Vláda ČR. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2004, s. 6.

a mnohonárodních uskupení. Pilířem kolektivní obrany je pro Českou republiku NATO. Ozbrojené síly České republiky jsou hlavním nástrojem realizace obranné politiky, jejichž klíčovou částí je Armáda České republiky. Ozbrojené síly jsou neustále připraveny bránit území České republiky. Část ozbrojených sil je zároveň vyčleněná a připravovaná k účasti na aliančních operacích podle článku 5 Washingtonské smlouvy. V případě zhoršení současné bezpečnostní situace mají ozbrojené síly v rámci bezpečnostního systému trvale připraveny plány opatření a pohotovosti projektů k potřebnému zvýšení jejich schopností.

„Ozbrojené síly České republiky se budou specializovat zejména ve výstavbě jednotek a schopností v oblasti ochrany před ZHN, kde budou v rámci NATO plnit vedoucí roli. Česká republika chápe specializaci jako efektivní řešení nedostatku obranných zdrojů a současně jako příležitost k rozvoji oborů, v nichž má zájem o dosažení a udržení špičkové úrovně.“²³

Česká republika v obranném plánování a řešení bezpečnosti podporuje tvorbu vojenských schopností EU. Obranná politika vytváří podmínky pro bilaterální a multilaterální spolupráce při řešení otázek obrany, zejména s členskými zeměmi NATO. Ozbrojené síly se budou v rámci příspěvku k mezinárodní bezpečnosti účastnit na stabilitě mírových a humanitárních operacích v rámci EU a OSN.

2.3 Doktrína Armády České republiky

Doktrína Armády České republiky byla přijata 10. března 2010. *„Základ bezpečnosti ČR je postaven na členství v NATO a EU, a proto je AČR připravuje k plnění svých úkolů zejména v sestavě sil NATO a EU. Mnohonárodní charakter vojenských operací vyžaduje vysoký stupeň interoperability jednotek AČR s ozbrojenými silami států NATO a EU. Z těchto důvodů Doktrína AČR vychází ze základní alianční doktríny AJP-01(C) a vytváří tak obsahový základ pro operační standardizaci.“²⁴*

„Cílem Doktríny AČR je vymezit obecný obsahový rámec pro plánování, přípravu a řízení jednotek (útvárů) AČR k jejich nasazení ve vojenských operacích vymezených politicko-vojenskými ambicemi ČR a Vojenskou strategií ČR. Dalším cílem doktríny AČR je informativním způsobem zajistit jednotné chápání obecných zásad

²³ *Bezpečnostní strategie ČR*. Vláda ČR. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2004, s. 17.

²⁴ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 4.

přípravy a vedení vojenských operací a dosáhnout optimální úrovně operační interoperability s OS ostatních členských zemí NATO. ²⁵

„Doktrína AČR vychází z „Vojenské strategie České republiky“ (2008), Dlouhodobé vize Ministerstva obrany (MO) ČR (2008) a ze základních politicko-strategických dokumentů a operačních standardů NATO, zejména doktríny AJP-01(C). Vychází také z aktuálních zkušeností a poznatků získaných příslušníky AČR při působení v zahraničních operacích a ze sběru informací, výsledků hodnocení a zevšeobecňování poznatků a zkušeností z operací (Lessons Learned) NATO a EU. ²⁶

2.3.1 Vojenské operace

„Vojenské operace představují základní způsob koncentrovaného a koordinovaného použití vojenské síly v daném prostoru a čase. AČR vede vojenské operace na základě rozhodnutí orgánů politickostrategické úrovně řízení státu. Síly AČR budou působit zejména jako součást mnohonárodních uskupení v mnohonárodních společných operacích pod vedením NATO, EU, OSN nebo ad hoc vytvořených koalic. Kromě toho musí být AČR schopna vést operace na území ČR pod národním velením podle zásad popsanych v této doktríně. ²⁷

1) Nebojové operace

„Mezi nebojové operace patří zejména stabilizační nebo mírové operace. Cílem těchto operací může být posílení mírových vztahů, odstrašit potenciální účastníky možného vznikajícího konfliktu a připravit se na jeho případné řešení. Úlohou AČR může být vojenské mírové nasazení (PME) nebo nasazení do operace podpory míru, k omezení konfliktu mezi nepřátelými stranami s cílem zabránit rozšiřování násilí, potlačit násilí, které již propuklo, zmírnit napětí mezi soupeřícími účastníky konfliktu a prosadit návrat k mírové spolupráci. ²⁸

2) Bojové operace

Bojové operace se mohou uskutečnit v době války, ale i v neválečné operaci.

²⁵ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 7.

²⁶ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 5.

²⁷ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 29-30.

²⁸ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 30.

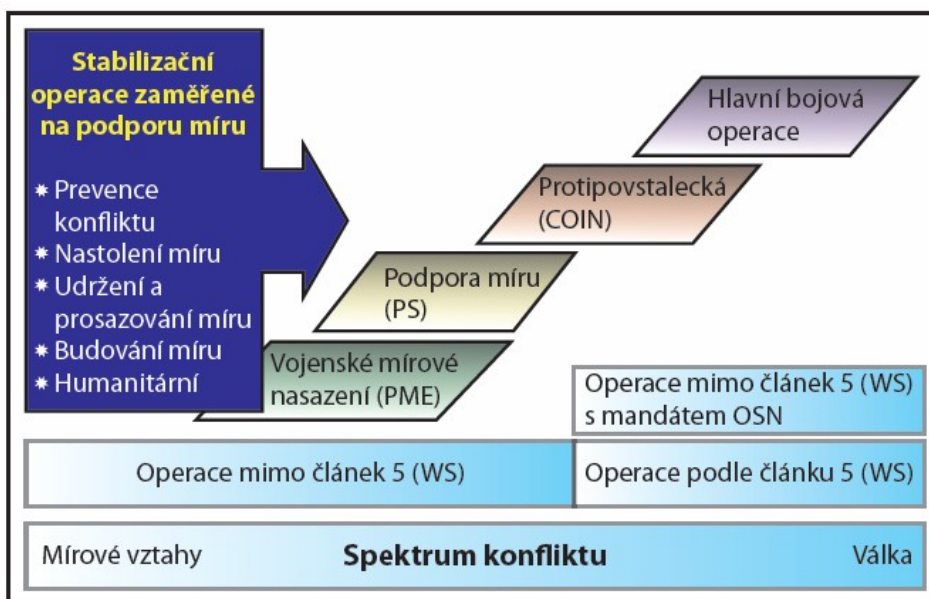
„Dělí se na:“²⁹

- a) **útočné operace**, které jsou základní formou bojové operace. Jejich cílem je zneškodnit protivníka použitím soustředěné síly a prosazením vlastní vůle;
- b) **obránné operace**, které mají za cíl odrazit ozbrojený útok proti územní celistvosti politické nezávislosti a bezpečnosti státu. Hlavním cílem obranné operace je zastavit útok protivníka, vyčerpat jeho útočné možnosti, udržet životně důležité prostory a vytvořit podmínky pro následnou útočnou operaci (činnost) nebo ukončení konfliktu.

„Operace k řešení krizových situací vyžadují vysokou míru schopnosti reagovat na měnící se situaci. Operace mohou měnit svůj charakter od operace na podporu míru až po hlavní bojovou operaci. Ve většině případů jsou operace vedeny v zastavěných oblastech, kdy relativně malé vojenské jednotky mohou mít klíčový dopad na dosažení celkového operačního nebo dokonce strategického cíle.“³⁰

2.3.2 Členění vojenských operací

Obr. 1: Druhy operací³¹

K řešení krizové situace při nasazení ozbrojených sil může vyžadovat několik vojenských operací, které na sebe vzájemně navazují. Tyto operace se nazývají tažením. Použití sil, požadovaný cílový stav a zasazení sil odlišují každý druh operace.

²⁹ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 30-31.

³⁰ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 33.

³¹ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 34.

1) Vojenské mírové nasazení

„Úlohou ozbrojených sil vojenského mírového nasazení (PME) realizovaného s cílem posílit mírové vztahy je odstrašit potenciální účastníky možného vznikajícího konfliktu a připravit se na jeho případné řešení.“³²

2) Operace na podporu míru

Jak je uvedeno v DOKTRÍNĚ³³ z pověření OSN se uskutečňují operace na podporu míru a jsou koordinovány OSN, a jinými mezinárodními organizacemi. Hlavním úkolem AČR v operacích na podporu míru může být úsilí o vytvoření bezpečného prostředí v krizové oblasti.

„Stabilizační operace jsou vedeny k řešení krizových situací v politicky a ekonomicky nestabilních zemích. Mohou vyžadovat nasazení AČR k řešení krizové situace v rámci sil mezinárodního společenství (např. rekonstrukční činnost, pozorovatelské síly) jako prostředku preventivní diplomacie nebo k zamezení eskalace ozbrojených konfliktů.“³⁴

DOKTRÍNA³⁵ AČR v rámci stabilizačních operací pod mandátem OSN může plnit tyto úkoly a činnosti:

- **předcházení konfliktům;**
- **nastolení míru;**
- **budování míru;**
- **udržování míru;**
- **prosazování míru;**
- **humanitární operace.**

3) Protipovstalecké operace

„Protipovstalecké operace (COIN). Povstání je definováno jako organizované hnutí s cílem svrhnout ustanovenou legální vládu převratem a ozbrojeným konfliktem. Cíle povstání se mohou lišit, od uchopení moci revolucí až k pokusům vytvořit autonomní odtržené státy založené na etnických nebo náboženských základech, nebo k pokusům vedoucím ke snahám o získání politických ústupků, kterých nelze dosáhnout

³² OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 35.

³³ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 35-36.

³⁴ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 36.

³⁵ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 37-39.

*bez použití násilí. Obecně se povstalci snaží dosáhnout politických změn kombinací podvrtné činnosti, propagandy a násilí. Tím se snaží přesvědčit nebo zastrašit masy lidí a získat tak podporu pro uznání těchto změn.*³⁶

4) Podpůrné operace

*„Armáda České republiky může být nasazena do podpůrné operace na území státu žádajícího o podporu na pomoc civilním orgánům a na ochranu bezpečnosti a záchranu osob v míru i ve válce. V rámci podpůrných operací provádí AČR zejména činnosti v rámci těchto úkolů: zajištění bezpečnosti místního obyvatelstva zabráněním páchání násilí na něm; podpora boje proti terorismu zabráněním uskutečnění teroristických akcí; evakuace nekombatantů; podpora v případě přírodních a jiných katastrof; pátrání a záchrana; ochrana kritické infrastruktury.*³⁷

Speciální operace

*„Tyto operace jsou prováděné speciálně předurčenými, organizovanými, vycvičenými a vybavenými silami za použití operačních taktik, technik a způsobů nasazení, které nejsou pro ostatní (konvenční) síly běžné.*³⁸

Informační operace

*„Jsou využívány v bojové i nebojové operaci prováděné v míru i ve válce k ovlivnění rozhodovacích orgánů a procesů protivníka. Tyto operace jsou vedeny proti systémům velení a řízení, a to zejména proti komunikačním a informačním systémům, při současné ochraně vlastních systémů.*³⁹

Psychologické operace

*„Jsou zaměřeny na ozbrojené síly a obyvatelstvo protivníka a dalších zemí, mající vliv na vývoj situace v zájmových prostorech, s cílem ovlivnit ve svůj prospěch jejich postoje a chování a dosáhnout tak politických a vojenských cílů.*⁴⁰

³⁶ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 42.

³⁷ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 43.

³⁸ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 43.

³⁹ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 44.

⁴⁰ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 44.

„AČR se řídí mezinárodním humanitárním právem, které vymezuje základní principy vedení boje: nezbytnost, přiměřenost, lidskost, oprávněnost a rozlišování:“⁴¹

- a) **nezbytnost** – znamená, že síly může být použito výhradně tehdy, je-li to nezbytně nutné k poražení protivníka;
- b) **přiměřenost** – znamená, že síla a míra ničení musí být omezeny na absolutní minimum nutné k přemožení protivníka. Důsledkem přiměřenosti je úplné zamezení nebo omezení civilních škod a ztrát na životech na nezbytně nutnou míru, která nepřevyšuje dosažení požadovaného vojenského cíle při konkrétním užití síly;
- c) **lidskost** – znamená, že nelze používat takové bojové prostředky či způsoby vedení boje, které způsobují nadměrná zranění či zbytečné útrapy;
- d) **oprávněnost** – znamená, že lze používat jen takové bojové prostředky, které nejsou zakázány mezinárodním právem;
- e) **rozlišování** – znamená, že je třeba za všech okolností činit rozdíl mezi vojenskými cíli a civilními osobami a objekty.

2.4 Postoj českých parlamentních stran k zahraničním misím

Bezpečnostní politika státu je mimořádně důležitým tématem, které ve svých programových vyjádřeních nemohou opomenout ani politické strany. S budováním demokracie v České republice procházel bouřlivým vývojem i systém politických stran, kdy řada stran a hnutí vznikala a opět zanikala, docházelo k jejich slučování a rozdělování nebo k přestupům poslanců do jiných stran. Výsledky voleb v roce 2010 určily rozložení politických stran v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky a tím i vývoj armády při prosazování svých politických programů.

1) ODS

ODS⁴² ve své vizi 2020 z února 2011 tvrdí, že nebezpečí pozemního konvenčního vojenského útoku na území Evropy můžeme v nejbližších deseti letech téměř vyloučit. Objevují se však nová rizika. Jedná se především o mezinárodní terorismus, šíření zbraní hromadného ničení a raketových nosičů, rizikové či zhroucené

⁴¹ OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 62.

⁴² *Vize 2020*. Občanská demokratická strana [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vize2020.cz/docs/vize2020final.pdf>>.

státy, přerušení dodávek energetických surovin, kybernetický terorismus či humanitární katastrofy následované neřízenou migrací.

Podle ODS⁴³ ČR a NATO

- NATO od České republiky jistě neočekávají, že bude hrát klíčovou roli ve strategických záležitostech. Samozřejmě, ale očekávají, že pro zajištění systému bezpečnosti se budeme podílet maximálně v rámci našich možností.
- Účast v zahraničních misích a naše spolupráce musí být dlouhodobě plánována, co je prioritou je hlavně splněna, není možné, že se chod armády změní na základě rozhodnutí poslanců.
- Členské země by neměly používat stejného standardu bezpečnostních garancí, a současně není možné se na jejich zajištění nepodílet stejnou měrou a nebýt ochotny nést stejné rizika.

ODS⁴⁴ uvádí ve svém volebním programu

a) obrana

- Při řešení bezpečnostních hrozeb dáváme přednost politickým prostředkům a mírovému řešení. Jsou-li všechny možnosti vyčerpány, jsme připraveni přispět ke spojenecké vojenské operaci.
- ČR je součástí euroatlantického společenství. Jejich obranné a bezpečnostní zájmy jsou shodné se zájmy ostatních členských států NATO a EU.

b) posilování transatlantické vazby

- (kromě uvedeného ve vizi) – základem naší obrany zůstane NATO.

c) Zahraniční operace

- Aktivní účast v zahraničních operacích považujeme za nejúčinnější a nejdůležitější způsob zajišťování bezpečnosti naší republiky a našich spojenců. V dnešním světě se vojenské konflikty neomezují pouze na místo, kde se vyskytnou, ale naopak se často uskutečňují ve velmi vzdálených oblastech světa. Válečný střet tak dnes není jen hrozbou místní či lokální. Na řešení globálního konfliktu, který má téměř vždy takovýto charakter má zájem řešit naprostá

⁴³ *Vize 2020*. Občanská demokratická strana [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vize2020.cz/docs/vize2020final.pdf>>.

⁴⁴ *Zprávy.ods.cz*. Občanská demokratická strana [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://zpravy.ods.cz/docs/programy/volebni-program2010.pdf>>.

většina světa. Teroristické organizace jsou schopné vyvolat teror kdekoli na světě bez ohledu na to, jestli se jedná o civilní či vojenské cíle. Budeme proto prosazovat, aby naše obranná politika aktivně a iniciativně této hrozbě čelila kdekoliv se takové hrozby formulují.

d) Transformace a modernizace ozbrojených sil

- V souladu se standardy NATO a EU.

e) Protiraketová obrana

- V případě pokračování amerického zájmu a umístění radarové stanice protiraketové obrany budeme usilovat o ratifikaci již přijatých příslušných dohod.

Shrnutí ODS:

- nepředpokládá konvenční vojenský konflikt, uvědomuje si nová rizika a vysvětluje jejich dopad pro ČR;
- preferuje mírové a politické řešení, ale když to selže, je ochotna použít sílu;
- lokální konflikty v současně propojeném světě mají globální dopad, je v zájmu všech států je vyřešit, a proto ODS podporuje působení AČR v zahraničních operacích;
- pokud chceme stejnou garanci bezpečnosti, jakou mají ostatní členské státy, musíme se i stejnou měrou podílet;
- naše angažovanost musí být dlouhodobě plánována a nelze ji v rozmaru měnit.

2) ČSSD

Dlouhodobý program roku 2004

ČSSD⁴⁵ uvádí v dlouhodobém programu z roku 2001, že bezpečnost ČR závisí na globální bezpečnosti. Musíme být připraveni podílet se ve spolupráci s mezinárodním společenstvím na řešení konfliktů a krizových situací a to **mírovými prostředky, preventivní válku ČSSD odmítá**. Po vyčerpání všech možností použití síly v souladu s mezinárodním právem nevyklučuje.

⁴⁵ *Dlouhodobý program*. Česká strana sociálně demokratická [online]. 2003 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.cssd.cz/soubory/ke-stazeni/dokumenty/programove-dokumenty/dlouhodoby-program.pdf>>.

Priority:

- Podpora aktivit EU a NATO zaměřených na stabilizaci politické, ekonomické a bezpečnostní situace v bezprostředním okolí Evropské unie (severní Afrika východní Evropa, Blízký východ, Balkán atd.).
- Příspěvek k efektivnímu naplňování cíle NATO, kterým je společná obrana a zvyšování obranných schopností.
- Posilování rozvoje vlastního obranného potenciálu České republiky, prioritou pro základ výhod vyplývajících z členství v NATO a EU.

ČSSD⁴⁶ ve svém volebním programu uvádí:

- užití síly by mělo být uplatněno pouze v krajním případě a následně musí být hlavní pozornost zaměřena na humanitární, rozvojovou a civilní pomoc;
- podpora v souladu s našimi závazky zapojení ČR a její armády do mezinárodních vojenských misí NATO a EU;
- příprava národní strategie pro působení Armády ČR v zahraničních operacích;
- v souladu se záměry NATO omezovat vojenskou přítomnost v Afghánistánu a předávat odpovědnost za jeho bezpečnost afghánským bezpečnostním silám;
- armádu nechceme mít pouze pro zahraniční mise, ale i pro obranu a ochranu území ČR.

Shrnutí ČSSD:

- Řešení konfliktů hospodářskou, rozvojovou, obchodní a humanitární politikou. V nezbytných případech použití síly, ale odmítá preventivní válku.
- Podporuje obrané schopnosti EU
- V rámci aktivit EU, ale i NATO se chce zaměřit především na bezprostřední okolí EU.
- Omezení mise v Afghánistánu.

⁴⁶ *Volební program*. Česká strana sociálně demokratická [online]. 2010 [cit. 17. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cssd.cz/soubory/ke-stazeni/volebni_program_velky.pdf>.

3) KSČM

Protikrizová opatření předkládaná KSČM:

- Restrukturalizace výdajů na státní aparát, vojenské mise a další v krizi nezbytně nutné výdaje.

Volební program:

„KSČM tedy prosazuje a požaduje:“⁴⁷

- *důsledně uplatňovat Chartu OSN, zejména posílit klíčovou roli OSN, respektování a dodržování mezinárodního práva pro všechny země zvláště v krizových situacích;*
- *vyločení bezpečnostních rizik s prioritou rozhodování Rady bezpečnosti OSN v krizových situacích;*
- *odmítnout jakékoli snahy o pošlapávání suverenity všech států;*
- *snížit výdaje na nadměrné a nesmyslné zbrojení, které zatěžuje státní rozpočet a přesto neposkytuje záruku obrany České republiky. Ušetřené zdroje poskytnout na rozvoj školství, zdravotnictví a dalších sociálních oblastí;*
- *zastavit účast České republiky a její armády v zahraničních vojenských misích USA a NATO, které poškozují ve světě mír, lidská práva a demokracii;*
- *odmítnout rozmístění cizích ozbrojených sil, vojenských základen nebo velitelského stanoviště, např. pro zvažované komponenty nového plánu americké protiraketové obrany, na území České republiky;*
- *ukončení platnosti strategie NATO, která obsahuje „právo preventivních úderů“ a působení mimo hranice členských zemí i bez mandátu mezinárodního práva;*
- *pozastavit členství České republiky ve vojensko-bezpečnostních strukturách NATO a následně vystoupit z NATO;*
- *rovnoprávné postavení ČR a ostatních malých členských států v rámci EU;*
- *odmítnout vytváření silových struktur určených především pro akce mimo území členských států EU podle společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU;*

⁴⁷ *Volební program.* Komunistická strana Čech a Moravy [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.kscm.cz/index.asp?thema=4393>>.

- *dosáhnout toho, aby Armáda ČR plnila především úkoly obrany České republiky;*
- *důsledný odpor proti všem formám terorismu, včetně státního;*
- *vytvořit ve střední Evropě pásmo beze zbraní hromadného ničení;*
- *odmítnout jakékoli vměšování zahraničních nátlakových skupin, včetně spolků odsunutých Němců, do vnitřních záležitostí ČR, a zpochybňování dekretů prezidenta Beneše;*
- *uplatnění principu nedotknutelnosti státních hranic, odmítnutí separatistických snah porušujících uspořádání Evropy po 2. světové válce.*

Shrnutí KSČM

- KSČM chce snížit výdaje pro armádu, zrušit členství v NATO a chce zakázat zahraniční mise. Přesto vyžaduje dodržování mezinárodního práva všemi státy a odmítá pošlapání jejich suverenity. Naprostá nekonzistentnost.
- Odmítá nátlak zahraničních skupin do vnitřních záležitostí ČR, ale na druhou stranu sama se vměšovat chce (Evropa bez ZHN).

4) TOP 09

TOP 09⁴⁸ ve svém volebním programu uvádí:

- bezpečnost ČR je garantována členstvím v NATO a transatlantickým spojenectvím. TOP 09 bude prosazovat připravenost dostát závazkům, které pro Českou republiku vyplývají z členství v NATO a EU;
- TOP 09 bude usilovat o to, aby byl v nové Strategické koncepci Aliance potvrzen závazek společné obrany;
- vláda je připravena aktivně přispívat k aliančním operacím;
- vláda bude podporovat proces rozšiřování NATO o ty země, které budou ke vstupu dostatečně připraveny;
- sdílíme politiku NATO v Afghánistánu, Pákistánu a k Íránu;

⁴⁸ *Volební program. Top 09 [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.top09.cz/files/soubory/volebni-program-2010-do-poslanecke-snemovny.pdf>>.*

- zahraniční služba je naší reprezentací v zahraničí, a proto by měla být složena výhradně z vysoce kvalifikovaných profesionálů;
- vláda bude dbát na zvýšení počtu nasaditelných sil při zachování současného celkového počtu jejich příslušníků.

Shrnutí TOP 09

- bezpečnost ČR je garantována členstvím v NATO;
- TOP 09 bude usilovat o to, aby byl v nové strategické koncepci Aliance potvrzen závazek společné obrany;
- souhlas s aliančními operacemi.

5) VV

VV⁴⁹ ve svém volebním programu uvádějí:

Bezpečnostní hrozby a rizika ztrácejí vyhraněný charakter hrozeb vnějších a vnitřních, a také vojenských a nevojenských. Proto je bezpečností politika Věcí veřejných založena na komplexním a celostním pojetí bezpečnosti (mimo jiné sloučení ministerstev obrany a vnitra pod jedno ministerstvo bezpečnosti).

VV⁵⁰ se dále chtějí soustředit na reformu armády, jejíž rozpočet mají v úmyslu dramaticky snížit (až o 15 miliard). Původně primární úkol armády bylo zabezpečení suverenity země před napadením, není dnes v případě ČR tolik aktuální. Česká republika díky své pozici ve středu Evropy i EU není vystavena hrozbě.

„Pakliže země není vystavena hrozbě pro přežití, což Česká republika díky své bezpečné pozici ve středu Evropy i EU rozhodně není, armáda se podílí na čelení hrozbám a rizikům dalších kategorií, jako jsou:“⁵¹

- *mezinárodní terorismus;*
- *nekontrolované šíření zbraní hromadného ničení;*
- *mezinárodní organizovaný zločin;*

⁴⁹ *Politický program*. Věci veřejné [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.veciverejne.cz/politicky-program.html>>.

⁵⁰ *Politický program*. Věci veřejné [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.veciverejne.cz/politicky-program.html>>.

⁵¹ *Politický program*. Věci veřejné [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.veciverejne.cz/politicky-program.html>>.

- *regionální konflikty v oblastech jejich vzniku (Afghánistán, Irák, Pákistán a další) v rámci zahraničních misí.*

VV⁵² prosazují:

- Vznik jednotné Evropské bezpečnostní a obranné politiky, vybudování funkční evropské ozbrojené síly, která by doplnila potenciál NATO.
- Koncept specializované armády plně zapojené do NATO, ale také do Evropské bezpečnostní a obranné politiky.
- Výcvik a modernizaci těch speciálních sil, které jsou primárně určeny k působení v zahraničních misích.
- Plnění závazků ČR směrem k NATO v podobě posílení zahraničních misí za cenu dočasného snížení nákladů vynaložených na obranu v době ekonomické krize.

Shrnutí VV

- Na jednu stranu důsledně oddělují kapitolu „bezpečnost“ a „zahraniční politika“, ale obsahově se to (pochopitelně) hodně prolíná.
- Falešný pocit bezpečí uprostřed Evropy – bez jakéhokoliv auditu snížíme rozpočet MO, třeba o 15 mld. Kč.
- Chce stavět armádu specializovanou na mise, ale vůbec nevysvětluje, jak to přispěje k naší bezpečnosti.
- Naši vnější bezpečnost vlastně neřeší.
- VV směřuje k EU (evropská bezpečnostní politika, evropské ozbrojené síly).
- Často vkládá téměř rovnítko mezi NATO a USA.

Dílčí shrnutí

Volební programy jsou příliš podrobné a dlouhé, většina věcí patří spíše do dlouhodobých programů či vizí. Podrobný volební program stejně mnoho lidí nestuduje. Výjimkou jsou paradoxně komunisté, kde je program stručný a jasný.

KSČM – má z mého pohledu naprosto nereálný a utopický program, jehož některé body se navíc vzájemně vylučují. Na rozdíl od ostatních stran to, však vyjadřují

⁵² *Politický program*. Věci veřejné [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.veciverejne.cz/politicky-program.html>>.

stručně a jasně. Nicméně tento dokument obsahuje zásadní námitky proti členství v NATO.

VV – předkládá obsahově z mého pohledu trochu nadhodnocený dokument (sloučení MO a MV, rozpočet MO sníží přesně o 15 mld., ale přitom o fungování MO neví nic.) Falešný pocit bezpečí uprostřed Evropy **TOP 09** - v podstatě říká, že v oblasti bezpečnosti bude pokračovat v tom, co již běží, ale ani v jednom případě neříká proč. Spojencům dává najevo, že nebudou dělat potíže.

ČSSD – je si vědoma důvodů existence armády a smyslu našeho členství v NATO, které podporuje. Odmítá ale koncept preventivní války, chce stáhnout příslušníky AČR z Afghánistánu. Kromě volebního programu má i dlouhodobý a střednědobý program, ten je ale z roku 2002.

ODS – stejně jako ČSSD má z mého pohledu kvalitní realistický dokument. Navíc má kvalitně rozpracovanou „vizi 2020“ z února letošního roku.

3 ANALÝZA VYBRANÝCH ZAHRANIČNÍCH MISÍ ČR

3.1 KFOR

Kosovo ležící na Balkánském poloostrově bylo v minulosti součástí různých uskupení, nikdy však netvořilo vlastní stát. Podle své deklarace nezávislosti ze dne 17. února 2008 tvoří stát s názvem Republika Kosovo. Hlavní město Kosova je Priština. Země sousedí s Albánií, Makedonií, Srbskem a Černou Horou. Bezpečnostní situace v Kosovu je značně nepřehledná. Stále jde o oblast, ve které je zvýšené bezpečnostní riziko. Etnická nenávisť a násilí mezi kosovskými Albánci a Srby stále může vést k destabilizaci regionu. Další nebezpečnou skutečností je, že v Kosovu je značná část území zaminována. Reliéf Kosova je převážně hornatý. V Kosovu se nachází velké množství minerálních pramenů a ledovcových jezer. Podnebí je mírné, kontinentální, léta jsou horká a zimy chladné. Většinu obyvatelstva Kosova tvoří Albánci (91%) a Srbové (5%). Zbytek obyvatelstva (4%) jsou Bosňáci, Chorvaté, Černohorci, Egypťané, Turci, Romové a další. Hlavou státu je prezident. Kosovo je zemědělsko – průmyslový stát. Patří mezi nejzaostalejší státy v Evropě. Kosovo je velkým příjemcem humanitární pomoci. Z nerostných surovin se těží hlavně olovo. V zemi je stále hodně rozšířená takzvaná černá ekonomika a různé formy nezákonného obchodu. Kosovská dopravní síť není příliš rozvinutá, komunikace jsou neudržované.

Interní materiál MO s názvem: Na cestě integrace⁵³ popisuje mnohonárodní mírovou operaci NATO na území Kosova zahájenou 12. června 1999 pod názvem *Joint Guardian* (Společný strážce). Od dubna 2005 operace nese název *Joint Enterprise* (Společná iniciativa). Hlavním úkolem mírových sil KFOR je přispívat k vytváření a udržování bezpečného prostředí.

Na území Kosova jak je uvedeno v knize 10 let členství ČR v NATO⁵⁴ operují jednotky Severoatlantické aliance, tj. Kosovské síly (KFOR) na prostoru této provincie po 78 denní letecké intervenci namířené k zastavení a odvrácení rozvíjející se humanitární katastrofy v Kosovu. Přítomnost KFOR byla rozhodující pro udržení bezpečnosti pro jednotlivce a komunity v Kosovu. Dnes, KFOR přispívá k zachování bezpečného prostředí pro všechny občany.

⁵³ ROUŠAR, J., aj. *Na cestě integrace*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2004. s. 105.

⁵⁴ PROCHÁZKA, J. *10 let členství České republiky v NATO*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2009. s. 70.

Na stránkách organizace NATO⁵⁵ je uvedeno, že na počátku mise KFOR byly jednotky složeny z 50 000 mužů a žen z členských zemí NATO a partnerských zemí pod jednotným velením a kontrolou. Na počátku roku 2002 byly jednotky KFOR sníženy na celkový počet 39 000 vojáků. V červnu roku 2003 se tento počet snížil díky zlepšené bezpečnostní situaci na počet 26 000, ke konci roku 2003 se tento počet snížil dokonce na 17 500 vojáků. Zhoršená situace nastala v březnu roku 2004, kdy byly obnoveny násilné střety mezi Albánci a Srby, při nichž došlo také k napadení jednotek KFOR. Toto bylo impulsem pro severoatlantickou alianci, která aktivovala svůj záložní plán a byla nucena do prostoru nasazení rozmístit dalších 2 500 vojáků k posílení jednotek KFOR na celém území provincie.

V roce 2004 v Bruselu potvrdili ministři obrany počty jednotek v roce 2005. Vedení aliance učinilo v srpnu 2005 rozhodnutí, které se týkalo nahrazení čtyř existujících mnohonárodních brigád pěti úkolovými uskupeními. Toto rozdělení umožnilo větší flexibilitu vyplývající z odstranění omezení pohybu jednotek založeným na rozdělených sektorech KOSOVA. Tato nová restrukturalizace KFOR na úkolová uskupení tedy kladla větší důraz na promyšlené a strategické operace. Pro úkolová uskupení to znamenalo možnost pracovat uzavřeněji a intenzivněji s místní policií a obyvatelstvem. V roce 2006 NATO slíbilo pokračovat v rozsáhlé vojenské přítomnosti a setrvat zde i po přijetí konečné dohody o statusu provincie.

V Kosovu působí od roku 2007 přibližně 17 000 vojáků. Jednotky KFOR jsou i nadále rozhodujícím garantem bezpečnosti a stability v Kosovu.

DOKUMENTY NA JEJICHŽ ZÁKLADĚ JEDNOTKY KFOR V KOSOVU PŮSOBÍ

Jak je uvedeno na stránkách NATO⁵⁶ mise mírových sil KFOR se uskutečňuje v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1244 ze dne 10. června 1999 a Vojensko-technické dohody mezi Severoatlantickou aliancí a tehdejší Jugoslávií. Na samém začátku byl mandát mezinárodních jednotek směřován na zabránění obnovy válečného stavu a hrozeb proti kosovskému obyvatelstvu ze strany jugoslávských a srbských vojenských a polovojenských sil. Dále byla snaha na vytvoření podmínek pro návrat uprchlíků a vysídlenců, bezpečného prostředí a záruku veřejné bezpečnosti a pořádku, na demilitarizaci Kosovské osvobozené armády (UČK). V neposlední řadě na

⁵⁵ *Úloha NATO v Kosovu*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. listopadu 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_48818.htm>.

⁵⁶ *Úloha NATO v Kosovu*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. listopadu 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_48818.htm>.

podporu mezinárodních humanitárních akcí a jejich koordinaci, a na nově vznikající civilní správy v této provincii (UNMIK). V současnosti obyvatelé Kosova mohou žít v této provincii bez ohledu na etnický původ. Budou žít v míru a demokracii. Postupně bude kosovská společnost získávat moc a pravomoci ve veřejném životě. Hlavním úkolem jednotek KFOR v prostoru nasazení je vykonávat následující úkoly: asistenci při návratu či přesídlení vystěhovaných osob a uprchlíků a zajistit svobodu pohybu. Dále se podílejí na rekonstruování a demolování poničených objektů a ochranu hranic. Lékařskou asistenci v rámci svých možností, udržování bezpečnosti a veřejného pořádku, udržování bezpečnosti etnických minorit, ochranu historického dědictví na území Kosova, zabraňování pašování zbraní z a do provincie, nelegální těžbu dřeva, realizaci amnestijního programu při odevzdání zbraní, munice a výbušnin, ekonomického a sociálního života, ničení zbraní a podporu při ustanovení civilních institucí, práva a pořádku, soudního systému, volebního procesu a dalších aspektů. Mezi priority pozornosti patří i nadále menšiny, což mimo jiné zahrnuje pravidelné hlídky v blízkosti menšinových enkláv, doprovod při přesunu menšin, ochranu historického dědictví a koordinaci při rozdělování humanitární pomoci (dary včetně potravin, hygienické potřeby, školní oblečení a léky).

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA KFOR

Jednotlivé národní kontingenty působící v mezinárodní misi v Kosovu, kde jsou součástí mezinárodních Kosovských sil (KFOR). Jsou seskupeny do čtyř mnohonárodních úkolových uskupení. Tato úkolová uskupení jsou zodpovědná za všechny operace uskutečněné na území jejich odpovědnosti. Velitel je v čele každého úkolového uskupení, který ve své funkci vždy působí po dobu jednoho roku. Na postu velitele úkolového uskupení se střídají velitelé jednotlivých národních kontingentů, které jsou součástí daného úkolového uskupení. Velitel úkolového uskupení dané země, který převzal úlohu velitele, po tuto dobu daná země přebírá úlohu vůdčího státu v rámci uskupení.

VELITELSTVÍ KFOR

Velitelství KFOR má své sídlo v hlavním městě Kosova, v Prištině. Jeho úkolem je podpora a vedení mise KFOR, tj. čtyř mnohonárodních úkolových uskupení a dalších podpůrných prvků, více než 36 národních armád a více než 17 000 vojáků. Velení KFOR je odpovědné Velitelství spojených sil NATO v italské Neapoli.

MNOHONÁRODNÍ ÚKOLOVÉ USKUPENÍ SEVER

Stránky NATO⁵⁷ uvádí, že mnohonárodní úkolové uskupení Sever je rozmístěno v severní části Kosova. Velitelství uskupení je umístěno v Mitrovici. Velitel je francouzský plukovník Frank Barrera. Mezi kontingenty působící v tomto uskupení patří kontingent francouzský, řecký, slovinský, belgický a marocký. Mnohonárodní uskupení sever je velmi důležité, sever Kosova je ekonomickým srdcem této provincie. Hlavním posláním je udržovat a vytvořit bezpečné prostředí a pomáhat Kosovské policii.

MNOHONÁRODNÍ ÚKOLOVÉ ÚSKUPENÍ JIH

Webové stránky NATO⁵⁸ uvádí, že mnohonárodní úkolové uskupení Jih je rozmístěno v jižní části Kosova. Velitelství uskupení je umístěno v Prizrenu. Velitelem je brigádní generál Thomas Stephan. Mezi národní kontingenty působící v tomto úkolovém uskupení patří kontingent německý, rakouský, švýcarský a turecký. Hlavním posláním je přispět k zajištění bezpečného prostředí v úzké spolupráci s mezinárodními organizacemi.

MNOHONÁRODNÍ ÚKOLOVÉ ÚSKUPENÍ VÝCHOD

Webové stránky NATO⁵⁹ uvádí, že mnohonárodní úkolové uskupení východ je rozmístěno ve východní části Kosova. Velitelství je umístěno v Uroševci. Velitelem tohoto uskupení je Francisco J. Neuman. Mezi kontingenty působící v tomto uskupení je kontingent řecké, polské, rumunské a ukrajinské armády. Provádí operace na podporu míru, poskytuje humanitární pomoc a udržuje bezpečné a stabilizační prostředí.

MNOHONÁRODNÍ ÚKOLOVÉ USKUPENÍ ZÁPAD

Webové stránky NATO⁶⁰ uvádí, že mnohonárodní úkolové uskupení Západ se rozprostírá v západní části Kosova. Zahrnuje municipality Dečani, Dakovica, Istok, Klina a Pěč. Velitelem tohoto uskupení je plukovník Davide de Bartolo. V tomto teritoriu působí kontingenty argentinské, maďarské, rumunské, slovinské, španělské a italské armády. Posláním tohoto uskupení je umožnit volný pohyb lidí bez ohledu na etnické či náboženské rozdíly.

⁵⁷ *Organizační struktura*. Nato [online]. 2010 [cit. 10. října 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/kfor/structur/units/mnb_northeast.html>.

⁵⁸ *Organizační struktura*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. října 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/kfor/structur/units/mntf_south.html>.

⁵⁹ *Organizační struktura*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. září 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/kfor/structur/units/mnb_east.html>.

⁶⁰ *Organizační struktura*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/kfor/structur/units/mntf_west.html>.

KOMPETENCE A NÁPLŇ PŮSOBNOSTI ČESKÝCH VOJÁKŮ V KOSOVU

Jak je uvedeno na stránkách NATO⁶¹ mnohonárodní síly KFOR pod vedením Severoatlantické aliance zahájily operaci na území Kosova dne 12. června 1999. Jejich hlavním úkolem je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1244 podporovat misi OSN v Kosovu a přispívat k vytváření a udržování bezpečného prostředí, které umožní demokratický vývoj země bez přítomnosti jednotek KFOR.

Do současnosti platí úkoly mezinárodních jednotek KFOR, které jsou prioritní. Jednotlivé národní armády jsou uskupeny, jak již bylo řečeno, do mnohonárodních uskupení, která plní a jsou zodpovědná za úkoly na svém prostoru odpovědnosti. Jeden z hlavních úkolů je mimo jiné střežení kosovsko-srbské administrativní hranice, monitorování veškeré činnosti a pohybu v tomto teritoriu a v příhraniční oblasti. Na samém začátku, kdy docházelo k evidenci a zajištění bezpečného návratu uprchlíků, vytvoření podmínek pro obnovu mírového soužití kosovských Srbů a Albánců v prostoru odpovědnosti. Do této mezinárodní operace se zapojila první česká průzkumná rota, střežila nepřetržitě území a ochranu odloučených oblastí obývaných srbskou menšinou ve špatně dostupném terénu.

Jak je uvedeno na stránkách NATO⁶² k prioritním úkolům českých vojáků rovněž patří nepravidelné prohledávací operace, které jsou zaměřeny na zajištění nelegálně držených zbraní a munice, doprovod osob a automobilů, dále pak kontrola tzv. propouštěcích míst, boj s organizovaným zločinem, zvládání demonstrací a nenadálých událostí, ochrana důležitých komunikací, ochrana nad nelegální těžbou dřeva, výcvik a dohled nad Kosovským ochranným sborem (KPC) a asistence UNMIK. Nedílnou součástí českých kontingentů v Kosovu je i pomoc zapojit civilní obyvatele do běžného života a s tím spojená spolupráce s humanitárními organizacemi. Dne 15. ledna 2003 převzal navíc 2. česko-slovenský prapor odpovědnost za město Podujevo a jeho okolní obce.

⁶¹ *KFOR úkoly*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_48818.htm>.

⁶² *KFOR úkoly*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_48818.htm>.

Obr. 2: Situační mapa Kosova⁶³

V knize NA CESTĚ INTEGRACE⁶⁴ se uvádí, že od 19. února 2002 do poloviny roku 2005 plnil úkoly operace KFOR společný česko-slovenský kontingent v síle mechanizovaného praporu. Necelých 400 českých a 100 slovenských profesionálů. Česko-slovenský mechanizovaný prapor převzal prostor odpovědnosti o rozloze 120 km². K dalšímu rozšíření prostoru působení došlo 28. března 2002, kdy se severní část rozrostla o 187 km². Prostor odpovědnosti se i neustále postupně zvětšoval. Od působení 4. česko-slovenského praporu v období od října 2003 do května 2004 byl tento prostor rozšířen až na 1 150 km² a délka hranice mezi provincií Kosovo a Srbskem se ustálila na 104 km. Do ukončení činnosti současného kontingentu tvoří prostor odpovědnosti území o rozloze přibližně 845 km² a délka provinční hranice se ustálila na 112 km.

⁶³ *Situační mapa*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/kfor/media/maps/un_map_kosovo.pdf>.

⁶⁴ ROUŠAR, J., aj. *Na cestě integrace*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2004. s. 105-118.

Stránky KFOR⁶⁵ uvádějí, že v současné době působí v Kosovu **1. úkolové uskupení praporu operačních záloh (září 2010 až červenec 2011)**. Organizační jádro 1. úkolového uskupení praporu operačních záloh KFOR je dislokováno na základně Šajkovac v severovýchodní části Kosova. Operační úkol 1. ÚU CZE ORF KFOR převzal jeho velitel 1. října 2010. V organizačním jádře je začleněno 92 příslušníků AČR. Prapor operačních záloh má celkem 504 osob složených ze 40 útvarů a zařízení.

ZÁKLADNA ŠAJKOVAC

Obr. 3: Základna Šajkovac kde působí naši vojáci⁶⁶

3.2 ISAF – PRT Lógar

Afghánistán je vnitrozemský stát ležící na Blízkém východě v jižní části střední Asie. Sousedí s Pákistánem, Íránem, Turkmenistánem, Čínou, Uzbekistánem a Tádžikistánem. Afghánistán tvoří převážně hornatý povrch Íránské vysočiny, Hindurádž, Hindukuš a Pamír. Vodstvo tvoří pouze několik větších stálých vodních toků, většina z nich je nestálá nebo vyschlá. V období jarních nebo podzimních dešťů dochází k povodním, ty pak slouží jako zdroj podzemní vody. Podnebí je vnitrozemské,

⁶⁵ *Kosovo (KFOR)*. Ministerstvo obrany [online]. 2010 [cit. 12. února 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/kosovo/kosovo-kfor-15559/>>.

⁶⁶ Vlastní zdroj

suché, ovlivněné denní dobou, ročním obdobím a místy. Afghánistán je nezávislý Islámský stát. Hlavou státu je prezident Hamíd Karzái, který řídí i obranné složky země. Z důvodu dlouhotrvajících válek patří Afghánistán mezi málo rozvinutý stát s poměrně značnými zásobami nerostných surovin. Nejvýznamnější roli v hospodářství hraje pěstování a obchod s drogami.

PRT Lógar

PRT LÓGAR⁶⁷ uvádí, že koncept PRT se vyvinul z amerického projektu Coalition Humanitarian Liaison Cells. Nyní jsou PRT neodmyslitelnou součástí mise ISAF pod vedením NATO. Působení ISAF v Afghánistánu je založeno na mandátu Rady bezpečnosti OSN č. 1386 ze dne 20. prosince 2001. Česká republika převzala od 19. března 2008 vedení vlastního PRT v provincii Lógar. Provincie Lógar leží jižně od hlavního města Kábul. Tato provincie nepatří mezi nejchudší části země, přesto potřebuje hodně pozornosti. V současné době působí v Afghánistánu 26 provinčních rekonstrukčních týmů a představují součást alianční strategie v této zemi. Hlavním cílem projektů je rozvoj tří hlavních pilířů: podpora provinční vlády, podpora ekonomického rozvoje a podpora nezávislých médií. Konkrétně PRT v Lógaru podporuje zemědělství, vodní hospodářství, bezpečnost, školství, zdravotnictví, podporu lokálních zdrojů energie, ženská práva a rozvoj infrastruktury. Konkrétně značné úsilí českého PRT je zaměřeno na rozvoj zemědělství. Zemědělcům bylo dodáno kvalitní osivo, které jim v příštích sklizních přinese vyšší výnosy. Dále je to rekonstrukce zavlažovacích systémů. PRT dále připravuje dle požadavků afghánské strany dlouhodobé projekty na podporu zalesňování, udržování vodních zdrojů a zpracování odpadu.

Účast našich jednotek v Afghánistánu

Provinční rekonstrukční týmy jsou novým pojmem v koaličních operacích. Prvotní koncept PRT vznikl již v 90. letech, ale poprvé byl použit až v Afghánistánu v rámci operace Enduring freedom.

Podle ZONY⁶⁸ existují tři hlavní modely PRT. Spojené státy (USA), Německo (GE) a Velká Británie (UK) si vytvořily své vlastní modely PRT a jejich části jsou

⁶⁷ PRT Lógar. Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo obrany ČR [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/prtlogar/cz/provincni_rekonstrukcni_tym/index.html>.

⁶⁸ ZONA, P. Provinční rekonstrukční týmy v Afghánistánu. In FURMÁNEK, J. *Vojenské rozhledy*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky. 2008, roč. 17. s. 57-61.

stavěny, aby zajišťovaly plnění úkolů jednotlivých týmů. Američané preferují provinční rekonstrukční tým menších kapacit (celkem asi 50 – 100 osob), které působily po celém Afghánistánu, jejichž hlavním úkolem bylo zajistit a rychle realizovat rekonstrukční projekty. Jsou zcela podřízeny vojenskému velení. Velitelem jejich PRT je vždy člen ozbrojených složek. Tento typ PRT se soustředí na projekty rychlého dopadu a působí většinou v nestabilních oblastech. Britský model preferuje podobně jako u amerických okolo 100 osob, civilní odborníci by měli tvořit zhruba třetinu. V čele tohoto modelu je civilista. U PRT britského typu je klíčové především pomoci Afgháncům s budováním státní správy a odpovídá za výstavbu a obnovu institucí zabezpečující chod oblasti. Také tento typ provinčního rekonstrukčního týmu má působit na budování a výcvik afghánské národní armády a afghánské národní policie, zastavení obchodu s drogami a především budování právního systému. Německý model je co do počtu členů největší, jedná se o týmy čítající okolo 300 osob, z toho je asi 20 civilních osob. Hlavním úkolem je zajištění bezpečnosti celého kontingentu s důrazem na civilní příslušníky týmu. Německý typ je zaměřen nedlouhodobý udržitelný rozvoj. Civilní i vojenská složka má své oddělené vedení. Německé modely PRT mají působit v poměrně stabilních oblastech. Modely mají své přednosti, ale zároveň nedostatky, mohou tak ohrozit politický a vojenský výsledek operace jako takové. Většina provinčních rekonstrukčních týmů je jejich kombinací. Také musí reagovat na situaci v regionu, kde právě působí. Bezpečnostní situace v Afghánistánu se v poslední době výrazně zhoršila a poměrně stabilní oblasti, ve kterých by měly působit PRT německého typu, momentálně v Afghánistánu nenalezneme. Na tento problém narazil také český provinční rekonstrukční tým. Před vysláním českého PRT byla provincie Lógar označena za stabilní a bezpečnou. Realita je, ale poněkud jiná. Základna Shank, kde český PRT působí, je skoro každý den odstřelována. Zhoršení bezpečnostní situace v regionu je způsobeno hlavně tím, že se nedaří eliminovat vliv Talibánu na celém území Afghánistánu. V této oblasti dříve žádný rekonstrukční tým nepůsobil, takže tato oblast nebyla pro talibance nijak významná. Bezpečnost v regionu je závislá na ročním období. Během zimního období útoků na vojenské jednotky rapidně ubývá. Naopak na jaře a v létě zase útoků přibývá.

Český PRT v Lógaru je také kombinací více modelů. Český PRT se nejvíce podobá německému, především tím, že má jak civilní, tak i vojenské velení. Podobá se také velikosti. Momentálně, ale nelze provincii Lógar považovat za stabilní region. Rozdíl je také v zaměření českého provinčního týmu - oblastí, kterými se civilní

členové českého PRT zabývají, je mnoho. Vojenská a civilní část PRT jsou spolu propojeny, úspěch jedné je nemyslitelný bez úspěchu druhé. Vzájemně se doplňují a snaží se o dosažení vytčeného cíle. Jistou podobnost s americkým modelem lze vidět především v důrazu na projekty rychlého dopadu.

PRT LÓGAR⁶⁹ uvádí, že v Afghánistánu právě působí 26 provinčních rekonstrukčních týmů. Na působení v těchto týmech se podílí celkem 14 států (Velká Británie, Německo, Nový Zéland, Česká republika, Itálie, Kanada, Litva, Maďarsko, Nizozemí, Norsko, Španělsko, Švédsko, Turecko a USA). Právě Spojené státy těchto PRT provozují nejvíc.

Jak se píše v knize 10 LET ČLENSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V NATO⁷⁰ PRT působí ve čtyřech oblastech regionálních velitelství – sever, jih, západ a východ. Kábul je centrum regionálního velitelství, ale v této oblasti žádný rekonstrukční tým obyvatelstvu nepomáhá. Bez PRT je úspěšné mezinárodní působení mimo Kábul téměř nemyslitelné. Hlavním úkolem je podpora ústřední vlády a pomoc při zajištění bezpečného prostředí pro rekonstrukci země. Přítomnost PRT patří v provincii k významným faktorům. Česká republika působí v provincii Lógar. Dříve se už spolu se Spolkovou republikou Německo podílela na provozu PRT ve Fayzabádu. V provincii Badachšán, kde Fayzabád leží, naše jednotka civilně-vojenské spolupráce (CIMIC) působila v letech 2005 až 2007. Model provinčních rekonstrukčních týmů se později začal používat i v Iráku. Obecná definice konceptu provinčních rekonstrukčních týmů zatím chybí. Zaměření jednotlivých PRT a jejich vůdčích států jsou rozlišná. Jednotlivé PRT mezi sebou také zpravidla nespolupracují, jejich způsob vedení a složení řídicích orgánů se odlišují, ale také způsoby financování a vztahy s nevládními organizacemi.

PRT LÓGAR⁷¹ píše, že Provinční rekonstrukční týmy jsou sice součástí vojenských misí, jejich hlavním úkolem je:

- podpora ústřední vlády v provincii;
- pomoc při zajištění bezpečného prostředí pro rekonstrukci země;
- monitorování a hodnocení místní a oblastní bezpečnostní situace;
- poskytování humanitární a rozvojové pomoci;

⁶⁹ PRT Lógar. Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo obrany ČR [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/prtlogar/cz/provincni_rekonstrukcni_tym/index.html>.

⁷⁰ PROCHÁZKA, J. *10 let členství České republiky v NATO*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2009. s. 80-86.

⁷¹ PRT Lógar. Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo obrany ČR [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.mzv.cz/prtlogar/cz/projekty/index.html>>.

- ochrana základny;
- zabezpečení logistických a ostatních služeb souvisejících s pobytem na základně;
- spolupráce s afghánskými ozbrojenými a bezpečnostními složkami.

Hlavním úkolem PRT není bojovat, ale podílet se na rekonstrukci, podpoře místní vlády a bezpečnosti.

PRT LÓGAR⁷² uvádí, že nejlepší výsledky dosahují PRT, které při plánování a realizaci projektů působí v součinnosti s provinčními institucemi, například s Radou pro rekonstrukci a rozvoj provincie (Provincial Reconstruction and Development Councils – PRDCs) a Provinčním výborem pro rozvoj (Provincial Development Committees – PRCs).

Jak se píše v knize 10 LET ČLENSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V NATO⁷³, že Česká republika chtěla využít svých zkušeností ze zahraniční mise s Německem ve Fayzabádu v provincii Badakšan a proto uvítala posílení ozbrojených sil v Afghánistánu. Česká republika převzala od 19. března 2008 vedení vlastního provinčního rekonstrukčního týmu v Lógaru. Jeho správa spadá pod Ministerstvo zahraničních věcí a Ministerstvo obrany ČR. PRT má sídlo na americké základně Shank. Pole působnosti se skládá z těchto sedmi distriktů: Muhammad Agha, Chark, Pol-e ‘Alam, Kherwar, Baraki Barak, Khoshi a Azra. Nejhorší bezpečnostní situace je v nejjihnějším distriktu Kherwaru, kam se členové PRT během prvního půlroku působení vůbec nedostali. V této provincii převažují Afghánci - Paštunové žijící v širokém pásu podél okružní silnice Kábul – Kandahár – Herát. V čele každého distriktu je guvernér a velký vliv má rada starších, která má přibližně 102 členů - počet členů je třikrát vyšší než počet provincií. V provincii Lógar žije asi 350 000 obyvatel a patří k těm menším, ale zároveň k těm vyspělejší afghánským provinciím. Přesto zde najdeme jednu vyasfaltovanou silnici a je velkým problémem dopravit děti do škol, zboží na trh nebo nemocného člena k lékaři. Hlavním zdrojem obživy je pěstování zemědělských plodin a chov hospodářských zvířat. Pro další rozvoj zemědělství v těchto klimatických podmínkách je velmi důležitá rekonstrukce zavlažovacích systémů. Zvláštní roli v hospodářství hraje pěstování máku a obchod s drogami. Produktivita práce je nízká. Na modernizaci průmyslu chybí finanční prostředky. Mezi

⁷² PRT Lógar. Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo obrany ČR [online]. 2010 [cit. 17. února 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/prtlogar/cz/provincni_rekonstrukcni_tym/index.html>.

⁷³ PROCHÁZKA, J. *10 let členství České republiky v NATO*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2009. s. 86.

ekonomické centrum patří hlavní město země Kábul. Mnoho obyvatel této provincie má elektrický proud a také telefonní signál. Hlavní silnice je také v dobrém stavu. Provincie Lógar má velké nerostné bohatství – především měď. Postup čínské strany při otevření dolu je limitován zajištěním bezpečnosti budoucích zaměstnanců, a proto otvírání tohoto dolu postupuje tak pomalu.

PRT LÓGAR⁷⁴ pracuje v souladu s politickými a afghánskými dokumenty. Rozpočet českého PRT činí na jeden rok asi 80 miliónů korun. Úkoly provinčního rekonstrukčního týmu jsou různé. PRT v Lógaru je jako ostatní PRT rozdělen na dvě části – na civilní část a na vojenskou část. Civilní část je tvořena pracovníky MZV ČR – odborníky na oblasti, ve kterých PRT pomáhá. Jejich počet se pohybuje kolem 10 osob. Civilní část si plní svoje poslání, ale konečné slovo má vždy velitel kontingentu, který má poslední slovo ohledně výstavby daného projektu. Vojenská část je mnohonásobně větší. Hlavním úkolem vojenské části je zajištění bezpečnosti a chodu rekonstrukčních projektů tím, že zajišťují civilnímu týmu zázemí a bezpečný pohyb po provincii. Celkový počet příslušníků kontingentu PRT je kolem 270 osob. Vojenští příslušníci se starají hlavně o bezpečnost civilní části a také jim pomáhají jejich projekty realizovat. Bezpečné prostředí, zajišťování potřeb obyvatelstva a spolupráce s afghánskými bezpečnostními složkami je důsledkem spolupráce PRT a centrální a provinční vlády.

PRT LÓGAR⁷⁵ má tři hlavní priority: podporu vzdělanosti a zlepšování zdravotnictví, vládu a bezpečnost a snižování chudoby. Aktuální projekty PRT v Lógaru se zabývají školstvím, zdravotnictvím, zemědělstvím, bezpečnostními otázkami, vodními zdroji, právy žen a nezávislými médii. Rozvoj zemědělství sklízí první úrodu. Na jaře 2010 bude otevřena a předána hedvábnická farma – patronkou tohoto projektu je Lenka Huberová. Výstavbou této firmy získají místní okolo 600 pracovních příležitostí. Zaškolování pracovníků je komplikované. Většina z nich je negramotných, neumí číst ani psát. Civilní tým je v současné době tvořen 14 odborníky z Ministerstva zahraničních věcí. Kromě vedoucího jsou členy tohoto týmu projektový manažer, administrativní koordinátorka a odborníci na stavební inženýrství, bezpečnost, zemědělství, veterinární medicínu a média. První kontingent měl asi 198 osob a jeho velitelem byl plk. gšt. Ing. Ivo Střecha. Jádro tvořili vojáci 102. průzkumného praporu; dále tam byli zařazeni vojáci 7. mechanizované brigády, 13. dělostřelecké brigády,

⁷⁴ PRT Lógar. Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo obrany ČR [online]. 2010 [cit. 17. února 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/prtlogar/cz/provincni_rekonstrukcni_tym/index.html>.

⁷⁵ PRT Lógar. Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo obrany ČR [online]. 2010 [cit. 17. února 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/prtlogar/cz/provincni_rekonstrukcni_tym/index.html>.

15. ženijní a záchranné brigády, 103. střediska CIMIC/PSYOPS, 22. základny letectva a příslušníci Velitelství společných sil Armády České republiky. Hlavními úkoly českého provinčního rekonstrukčního týmu jsou podpora provinční lógarské vlády, pomoc při zajištění bezpečného prostředí pro rekonstrukci země, realizace humanitárních a rekonstrukčních projektů, monitoring a analýza situace na místě, především co se týče bezpečnosti; realizace humanitárních a rekonstrukčních projektů, zajišťování bezpečnosti základny, spolupráce s afghánskou armádou a policií. Hlavním smyslem těchto projektů je včetně pomoci při jejich přípravě a zabezpečení logistických a ostatních služeb souvisejících s pobytem na základně a s plněním úkolů v terénu. PRT v Lógaru kladl a klade důraz na tzv. projekty rychlého dopadu. Mnoho humanitárních a rekonstrukčních projektů už bylo realizováno, na jiných se pracuje, jiné se připravují. Například během roku 2010 dokončil český provinční rekonstrukční tým 35 projektů. Současně se realizuje dalších 30 projektů a 17 se jich připravuje. Mezi nejznámější patří předání krematoria. Mnoho těchto projektů bude mít dlouhodobý vliv. Například oprava přehrady Surchab, která pomůže hlavně se zavlažováním polí. Zemědělství je hlavní obživou většiny Afghánců, proto byly dalšími projekty např. nákup nerezových nádob na mléko, nebo pomoc místním včelařům.

PRT LÓGAR⁷⁶ Další hlavní působností českého PRT je zdravotnictví, dokonce bylo darováno několik sanitních vozů. Dále PRT za přispění místních pracovníků – Afghánců postavilo již několik škol, zlepšili tím podmínky pro vzdělání asi 14 tisícům lógarských dětí. Dívky měly během vlády Tálibánu návštěvu škol zakázánu. Další tři stavby škol v současnosti probíhají. Peníze byly mimo jiné investovány i do nákupu školních pomůcek. Ohledně zvyšování bezpečnosti v regionu pomáhají členové provinčního rekonstrukčního týmu na výcviku afghánských bezpečnostních sil a to zejména prostřednictvím příslušníků vojenské policie. Problémem je zde hlavně to, že většina těchto lidí jsou analfabeti a s takovou prací nemají žádné zkušenosti. Během krátkého výcviku jsou proto naučeni alespoň tomu nejzákladnějšímu.

V rámci působení PRT se objevilo i spousta problémů, které narušili dobrou pověst tohoto PRT, ale i celé armády. Nejprve to bylo prostředí, kde působí naši vojáci. Základna je často odstřelována. Dále byla kritizována vyzbrojenost naší armády, zakoupené radiolokátory Arthur pro zahraniční mise v Afghánistánu. Tyto vozidla zachytí střelu bezpečně na vzdálenost 5 km na rovinném terénu, což provincie Lógar

⁷⁶ PRT Lógar. Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo obrany ČR [online]. 2010 [cit. 17. února 2011]. Dostupný z WWW: < <http://www.mzv.cz/prtlogar/cz/projekty/index.html> >.

rozhodně není. Dále vozy Dingo, které nejsou do Afghánistánu příliš vhodné. A na závěr se neustále přichází na to, že vojáci nosili na přilbách znaky vojsk SS a užívali si omamných látek.

Během působení přišli v Afghánistánu o život dva čeští vojáci, při výjezdu patroly vozidlo najelo na podomáčku vyrobené výbušniny.

3.3 IZ SFOR – IRÁK

Jak uvádí kniha *NA CESTĚ INTEGRACE*⁷⁷, Česká republika se zúčastnila zahraniční mise na území Iráku, která byla tvořena 7. polní nemocnicí, humanitárním odřadem, skupinou vojenské policie, národním podpůrným prvkem (NSE) a skupinou pro civilní a vojenskou spolupráci (CIMIC). Kontingent AČR byl určen k poskytování humanitární pomoci a lékařské péče vně i uvnitř Irácké republiky. Mise se uskutečnila na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1472 z roku 2003 (duben – září). Velitel této jednotky byl plk. MUDr. Mojmír Mrva. Jednotka měla 256 příslušníků. Polní nemocnice byla předurčena k poskytování humanitární pomoci a lékařské péče místnímu obyvatelstvu pro zmírnění dopadů poválečného stavu. Dále byl kontingent určen k poskytování odborné lékařské pomoci příslušníkům kontingentu AČR. V případě nutnosti dalším příslušníkům ozbrojených sil států působících na území Iráku. Po změně mandátu byl kontingent AČR (druhá rotace příslušníků 7. polní nemocnice září až prosinec 2003) určen pro zapojení do souboru mezinárodních opatření vně i uvnitř Irácké republiky. Tato mise se uskutečnila na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1483 (2003), ke stabilizaci bezpečnostní situace, obnovu Irácké republiky, pro poskytování humanitární pomoci iráckému obyvatelstvu, a k ochraně českých pracovníků „Coalition provisional authority“ (CPA) v Iráku do konce roku 2003. Velitelem této jednotky byl plk. gšt. Přemysl Škacha a měla 270 příslušníků.

⁷⁷ ROUŠAR, J., aj. *Na cestě integrace*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2004. s. 133.

Obr. 4: 7. polní nemocnice⁷⁸

Byla prvkem kontingentu, který byl předurčen k poskytování humanitární pomoci a lékařské péče místnímu obyvatelstvu pro zmírnění dopadů poválečného stavu, lékařské péče příslušníkům ozbrojených sil států zapojených do stabilizačních sil IZ SFOR působících na území Iráku a poskytování odborné lékařské pomoci příslušníkům kontingentu. Dalším úkolem 7. polní nemocnice bylo poskytování lékařské péče iráckým zajatcům za asistence sil koaličních armád.

V knize NA CESTĚ INTEGRACE⁷⁹ se uvádí, že hlavními úkoly v oblasti zdravotnického zabezpečení bylo:

- a) poskytovat pomoc raněným, nemocným, popáleným a zasaženým v rozsahu odborné lékařské pomoci na úrovni ROLE 3 (zejména zabezpečení poskytování život zachraňujících a končetiny zachraňujících úkonů urgentní medicíny a resuscitativní chirurgie);
- b) raněným a nemocným doplňovat pomoc poskytnutou při předchozích ošetřeních;
- c) zabezpečit dočasnou izolaci infekčně nemocných osob, osob s onemocněním podezřelým z infekce a osob jinak nebezpečných svému okolí do doby jejich dalšího odsunu;
- d) dočasně hospitalizovat a léčit raněné a nemocné do doby, kdy budou schopni dalšího odsunu;

⁷⁸ Vlastní zdroj

⁷⁹ ROUŠAR, J., aj. *Na cestě integrace*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2004. s. 142.

- e) zabezpečit preventivní zdravotní péči a zdravotnickou osvětu pro příslušníky kontingentu;
- f) na základě dohovorů s velitelstvím MND (SE) vyčlenit část kapacity pro poskytování zdravotnické péče příslušníkům MND (SE);
- g) prostřednictvím prvku CIMIC zajistit humanitární pomoc potřebným v Basře a jejím bezprostředním okolí (pitná voda, zdravotnický materiál, pomůcky do škol).

Podle TOMÁŠIKA⁸⁰ na základě MEMORANDA O POROZUMĚNÍ – MND (SE) bylo poskytovat humanitární pomoc v rámci možností a deklarovaných odborností 7. polní nemocnice a k doléčení využít systém iráckých civilních zdravotnických zařízení. U vážných zranění a onemocnění vyžadujících ošetření nad rámec ošetření 7. polní nemocnice zabezpečit další ošetření prostřednictvím Střediska humanitárních operací za pomoci organizace Mezinárodního výboru Červeného kříže v nemocnicích ostatních zemích Středního východu. Není-li možno toto ošetření zabezpečit, realizovat další ošetření v České republice po konzultaci se sekci vojenského zdravotnictví, odpovídajícími pracovníky jednotlivých resortů (MV, MZV, MZ) a Nařízení ZNGŠ k přesunu iráckého občana do České republiky, ve zcela výjimečných případech.

7. polní nemocnice

7. polní nemocnice jako hlavní prvek kontingentu byla předurčena k poskytování odborné lékařské péče na úrovni ROLE 3 příslušníků ozbrojených sil států zapojených do stabilizačních sil IZ SFOR, příslušníkům kontingentu AČR a k poskytování humanitární pomoci a lékařské péče místnímu obyvatelstvu pro zmírnění dopadů poválečného stavu. Dalším úkolem 7. PN bylo poskytování lékařské péče iráckým zajatcům za asistence sil koaličních armád.

Výsledky činnosti 7. Polní nemocnice

Podle TOMÁŠIKA⁸¹ za dobu plnění operačního úkolu bylo u 7. polní nemocnice provedeno:

- 2989 ambulantních vyšetření a ošetření, z nichž převážná část byla provedena u místního obyvatelstva – 2380, dále u příslušníků kontingentu AČR – 550

⁸⁰ Rozhovor s plk. J. Tomášikem. *Výsledky činnosti 7. Polní nemocnice*. Praha, 21. 1. 2011.

⁸¹ Rozhovor s plk. J. Tomášikem. *Výsledky činnosti 7. Polní nemocnice*. Praha, 21. 1. 2011.

a zbylá část – 59 u příslušníků koaličních jednotek a pracovníků zahraničních organizací. Kromě toho bylo provedeno 240 ošetření na stomatologickém pracovišti pro příslušníky kontingentu AČR;

- 119 operací různé závažnosti na operačních sálech. Převážnou část operačních výkonů tvořilo ošetřování popálenin (téměř 50 %), střelných a střepinových poranění;
- 131 hospitalizací pacientů na lůžkovém oddělení nemocnice, na JIP 19 pacientů, průměrná doba hospitalizace na lůžkovém oddělení byla 7 dní, na JIP 2,5 dne;
- v rámci komplementu polní nemocnice 393 RTG vyšetření, 114 ultrazvukových vyšetření, 60 echokardiografií, 19 gastrokopií, 5 rektoskopií, k laboratornímu biochemickému a hematologickému vyšetření bylo odebráno 863 vzorků moče a krve, u 1164 vzorků bylo provedeno mikrobiologické vyšetření.

Podle TOMÁŠIKA⁸² klady mise:

- v personálním obsazení jednotlivých odborností se projevilo jako mimořádně významné především zařazení pediatra;
- velmi vhodné bylo rovněž zařazení lékaře se znalostí místního jazyka do sestavy personálu nejen pro získání důvěry pacientů, ale také pro správný výklad některých odborných lékařských termínů;
- dobrou nezbytnou práci plnili tlumočníci z řad místního obyvatelstva, bez jejich působení by byl počet ošetřených a léčených pacientů mnohem nižší. Navíc byli cenným zdrojem informací ohledně rizik a nálad místního obyvatelstva;
- výhodou bylo zřízení a fungování samostatného vstupu pro pacienty a z bezpečnostního hlediska průchod detekčním rámem;
- z odborného hlediska bylo pro erudici zdravotnického personálu přínosem široké spektrum onemocnění, včetně těch, které jsou v evropských státech výjimečné;
- kladně byla vnímána také možnost, byť omezená, odesílat některé vyšetřené pacienty k dalšímu léčení do vysoce specializovaných zdravotnických zařízení v republice;
- velmi dobře fungoval systém předávání zdravotnických informací v rámci MND (SE) prostřednictvím odborných shromáždění nebo styčného důstojníka;

⁸² Rozhovor s plk. J. Tomášikem. *Klady zahraniční mise*. Praha, 21. 1. 2011.

- na dobré úrovni probíhala spolupráce s britskou polní nemocnicí v otázce předávání pacientů, vzájemné výpomoci při laboratorních vyšetřeních, materiálních nedostatcích, apod.;
- zkušenosti z práce v kulturně odlišném prostředí.

Podle TOMÁŠIKA⁸³ nedostatky mise:

- příliš dlouhá celková rotace personálu, která trvala celý jeden měsíc;
- problémy a improvizovaná řešení při zařazování a působení občanských zaměstnanců do mise (vystrojení, trvání pracovní smlouvy, pracovní doba, bezpečnostní prověrky, aj.);
- nedostatkem při společném výcviku byla nemožnost provádět nácvik s materiálem a přístroji, které reálně v misi používají;
- nedostatky v zásobování a dodávkách humanitárního materiálu z ČR;
- množství materiálu humanitárního charakteru předávaného prostřednictvím polní nemocnice bez ohledu na jeho potřebu znamenal značnou zátěž pro sklady, evidenci a komplikoval finální distribuci.

Nad rámec výše uvedeného bylo do ČR převezeno 22 iráckých dětí, které se uzdravené vrátily do Iráku. Kontingent zorganizoval předání velkého množství humanitárních darů. Z těch nejhodnotnějších to byly úpravny vody, zařízení JIP a operačního sálu, další hodnotné lékařské vybavení a materiál, prostředky a pomůcky pro školy, vitamíny a léky a mnoho dalších věcí.

⁸³ Rozhovor s plk. J. Tomášikem. *Nedostatky zahraniční mise*. Praha, 21. 1. 2011.

4 VÝZNAM ZAHRANIČNÍCH MISÍ A AKTIVNÍ ÚČAST ČR

4.1 Podíl na budování demokracie a lidské bezpečnosti

Podle KARAFFA⁸⁴ od tzv. sametové revoluce 17. listopadu 1989 má za sebou bývalé Československo a ČR dynamické dvacetiletí. Změny po revoluci byly velmi komplikované a došlo k transformaci jak v ekonomickém systému, politice, tak i v ozbrojených složkách. Jednoduchá situace nebyla ani v ministerstvu národní obrany. Armáda měla v některých zbraňových systémech více než některá z evropských velmocí. Armáda se přes různá úskalí pod vedením bývalých generálů postupně transformovala a k tomu výrazným způsobem přispělo přijetí vojenské doktríny v roce 1991. Dále pozitivní vliv na transformaci mělo vstup do Severoatlantické aliance a Evropské unie, přijetí nové legislativy, obnovení činnosti Bezpečnostní rady státu, profesionalizace armády a účast v zahraničních misích.

4.1.1 Hlavní faktory ovlivňující vývoj bezpečnostní politiky

Podle KARAFFA⁸⁵ Česká republika procházela složitým vývojem, který měl negativní dopad na bezpečnostní politiku státu, zejména důvěra a vztah občanů k bezpečnosti. Selhání v politice, dokonce okupace republiky vyvolaly v občanech odtažený vztah ke státu a k jeho bezpečnosti. Po roce 1993 přispělo příznivé bezpečnostní klima v Evropě k rozvoji demokracie, transformace ekonomiky a zajištění suverenity země. Tento vývoj je ale minulostí, dnes je ČR suverénním státem a platným členem Organizace Severoatlantické smlouvy a Evropské unie. Je však nutno dodat, že ČR vstoupila do již rozjetého evropského vlaku, ve kterém hledá svoje místo. Úspěšně jsme zvládli transformaci totalitní armády v armádu demokratického státu a její bezproblémové rozdělení při rozdělení státu.

4.1.2 Cesta ČR do NATO

Podle KARAFFA⁸⁶ Vstup do NATO znamenal splnit řadu předpokladů nejen vojenských, mít dostatečné prostředky na transformaci armády, předstupeň toho bylo přijetí podmínek aliančního programu Partnerství pro mír. Poslanecká sněmovna měla

⁸⁴ KARAFFA, V., aj. Vývoj bezpečnostní politiky a strategie ČR v období 1990-2009. In FURMÁNEK, J. *Vojenské rozhledy*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky. 2009, roč. 18, s. 5.

⁸⁵ KARAFFA, V., aj. Vývoj bezpečnostní politiky a strategie ČR v období 1990-2009. In FURMÁNEK, J. *Vojenské rozhledy*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky. 2009, roč. 18, s. 6.

⁸⁶ KARAFFA, V., aj. Vývoj bezpečnostní politiky a strategie ČR v období 1990-2009. *Vojenské rozhledy*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky. 2009, roč. 18, s. 11.

velký zájem na omezení moci armády a východisko spatřovala v členství v NATO. Z tohoto kroku očekávala nalézt cestu k dalšímu zaměření činnosti armády. Rychlý vstup do NATO se ukázal jako jednou z příčin, proč nebyly včas rozvinuty práce na přestavbě armády a vyplynulo z toho, že je potřeba stanovit politickou koncepci bezpečnostní politiky.

4.1.3 Ozbrojené síly a ČR

Podle KARAFFA⁸⁷ Ozbrojené síly procházejí od roku 1990 procesem reformy a transformace. Uvážíme-li, že se musely vyrovnat s propadem komunistického režimu, budováním demokratické společnosti, rozdělením Československa a v neposlední řadě vstupem do NATO a EU. V roce 2003 došlo v ozbrojených silách k největší reformě její historie. Za kladné lze považovat, že ozbrojené síly v roce 2008 dostaly politické zadání ve vojenské strategii ČR, ale i v dlouhodobé vizi stanovené priority v horizontu přibližně 20. let.

ČR a mírové operace

Česká republika se podílí na řešení krizí ve světě, ve srovnání s velkými zeměmi se může stát náš příspěvek malý, ale vzhledem k počtu obyvatel je nadstandardní. Od počátku devadesátých let se Česká republika aktivně zapojovala do mezinárodního úsilí o řešení krizí na Blízkém východě, Balkáně atd.

⁸⁷ KARAFFA, V., aj. Vývoj bezpečnostní politiky a strategie ČR v období 1990-2009. In FURMÁNEK, J. *Vojenské rozhledy*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky. 2009, roč. 18. s. 13.

Tab. 1: Účast ozbrojených sil ČR ve vojenských misích od roku 1990⁸⁸

Mise/Operace	Doba	Max. počet	Charakteristika nasazených sil	Poznámka
	nasazených ozbrojených sil ČR			
Desert Shield, Desert Storm Saúdská Arábie, Kuvajt	06/1990 – 07/1991	200 osob	☐ speciální protichemická jednotka	speciální protichemická jednotka
UNPROFOR, UNCRO Chorvatsko, Bosna a Hercegovina	04/1992 – 12/1995, od roku 2004	500 osob, 1000 osob	☐ monitorovací mise, odborná lékařská pomoc, humanitární funkce	zesílený prapor, polní nemocnice
IFOR / Joint Endeavour Bosna a Hercegovina	02/1995 – 03/1996	1000 osob	☐ zabezpečení realizace daytonské smlouvy	zesílený prapor, štáby
SFOR / Joint Guard, Joint Forge Bosna a Hercegovina	01/1997 – 12/2001	600 osob	☐ zabezpečení realizace daytonské smlouvy	mechanizovaný prapor, vrtulníky, štáby
AFOR / Allied Harbour Albánie, Kosovo	04/1999 – 09/1999	200 osob	☐ odborná lékařská pomoc, péče o uprchlíky	polní nemocnice, jednotka civilní ochrany
KFOR / Joint Guardian Kosovo	07/1999 – dosud	200 – 800 osob	☐ zajištění rekonstrukce a bezpečnosti	mechanický prapor
Enduring Freedom, Kuvajt	07/2002 – 12/2003	400 osob	☐ monitorování a odstraňování následků použití ZHN, pomoc silám CO Kuvajtu	zesílený prapor chemické ochrany
Irák	04/2002 – 12/2003	250 osob	☐ zdravotnická pomoc v rámci CIMIC	polní nemocnice
FIN GAL, Afghánistán	05 – 12/2002	150 osob	☐ zdravotnická pomoc v rámci CIMIC	polní nemocnice
EUFOR / Althea, Bosna a Hercegovina	01/2004 – 07/2007	do 100 osob	☐ pomoc při rekonstrukci a stabilizaci	strážní, zabezpečovací a monitorovací jednotky
ISAF, Afghánistán	01/2006 – dosud	postupný nárůst, nyní 400 osob	☐ řízení letiště (KAIA), zdravotnická pomoc; ☐ PRT Lógar	letečtí specialisté, polní nemocnice, zabezpečovací jednotky
MNF-I, NTM-I, Irák	01/2004 – 12/2008	nyní 100 osob	☐ strážní zajištění, výcvik příslušníků iráckých ozbrojených sil	strážní jednotka, Vojenská policie

4.2 Eliminování terorismu a vytváření bezpečnostního prostředí

Mezinárodní terorismus je od 11. září 2001 právem považován za jedno z největších nebezpečí pro světovou bezpečnost a stabilitu. Česká republika i nadále přikládá boji proti globální teroristické hrozbě mimořádný význam.

⁸⁸ KARAFFA, V., aj. Vývoj bezpečnostní politiky a strategie ČR v období 1990-2009. In FURMÁNEK, J. *Vojenské rozhledy*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky. 2009, roč. 18, s. 16.

Vývojové etapy terorismu

„Terorismus je jev téměř stejně starý jako lidstvo samo. I když jsou různé odpovědi na otázku, co je a co není terorismus, většina autorů se shoduje v názoru, že terorismus prošel třemi hlavními vývojovými etapami.“⁸⁹

Národní terorismus:

„První etapou je národní terorismus. Jeho cílem je vynutit si zásadní změny ve vnitřní politice států, v řadě případů jde o odtržení určitého území od většího státu a přeměna tohoto území v nový svrchovaný stát. Nejznámějšími příklady tohoto irredentistického terorismu jsou IRA v Severním Irsku, ETA ve Španělsku nebo čečenský terorismus. U této etapy či podoby terorismu dost často platí, že špičky dnešních teroristů mohou být ministry nebo šéfy vlád zítra. Je to hra typu všechno nebo nic, je to postup od ilegality k legalitě, od kontroly teroristické síly k ovládnutí státního monopolu na násilí.“⁹⁰

Mezinárodní terorismus

„Další vývojovou etapou terorismu se stal mezinárodní terorismus, který nastoupil na počátku 70. let 20. století. Jeho cíle se již neomezovaly jenom na změny ve vnitřní politice napadených států, ale směřovaly k vynuceným změnám v jejich zahraniční politice. Šlo o to, donutit určitý stát, aby v některé části světa přestal prosazovat své zájmy, nebo tam od základu změnil svoji politiku. Jako typický příklad můžeme uvést již jednou vzpomínané zavraždění francouzského velvyslance v Libanonu, jehož smyslem bylo zásadně změnit francouzskou politiku v Libanonu, potažmo v celé oblasti Blízkého a Středního východu.“⁹¹

Globální terorismus

„Jeho nástup se všeobecně datuje od 11. 9. 2001. O globálním charakteru terorismu můžeme hovořit hned z několika důvodů. Především z hlediska původce hrozby - teroristické sítě jsou rozprostřeny po celém světě, mají globální rozměr. Významné je i hledisko sledovaných cílů - zasadit co nejtěžší ránu těm, kteří jsou

⁸⁹ EICHLER, J. *Mezinárodní společnost na počátku 21. století*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2006. s. 155.

⁹⁰ EICHLER, J. *Mezinárodní společnost na počátku 21. století*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2006. s. 155.

⁹¹ EICHLER, J. *Mezinárodní společnost na počátku 21. století*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2006. s. 155-156.

*hybnou silou procesu globalizace. A je tu i charakter obětí z 11. 9. - těmi ani zdaleka nebyli jenom Američané, naopak, byli to lidé z celého světa.*⁹²

Od 11. září 2001 následovaly teroristické útoky téměř po celém světě, dále zvýraznily nutnost pokračovat v úsilí celého mezinárodního společenství v boji s touto hrozbou. Česká republika se aktivně účastní na projektech vznikajících na půdě mezinárodních organizací. Je také zásadním příspěvkem ke zvýšení bezpečnosti.

Podle WAISOVÉ⁹³ je bezpečnost státu komplexem ekonomických, vojenských a jiných schopností, které nelze od sebe oddělovat. Státy musejí využívat všechny své schopnosti, aby zajistily své zájmy. Zdrojem hrozeb je posilování ostatních států a proměna rozložení moci. Nejlepší strategií státu pro zajištění vlastní bezpečnosti je trvalá vyrovňovací politika, kdy se stát přikládá vždy ke slabší skupině.

Jak je uvedeno ve STRATEGII V BOJI PROTI TERORISMU⁹⁴ tématem dneška je ochrana tzv. měkkých cílů, kterými jsou všechna místa s velkou koncentrací osob (turistické destinace, hypermarkety, kulturní a sportovní akce, atd.). Nesmíme zapomenout ani na cíle jako jsou zahraniční mise, na kterých se podílejí příslušníci armády ČR, letecká doprava, jaderné elektrárny, letiště a všechny objekty, které jsou nezbytné pro chod státu. Česká republika jde v boji proti terorismu ruku v ruce s úsilím na úrovni Evropské unie. Využívá stěžejní unijní dokumenty, jako je Evropská protiteroristická strategie a s ní spojený Akční plán Evropské unie pro boj s terorismem, Akční plán Evropské unie pro boj s radikalizací a rekrutováním, Akční plán k tématu chemických, biologických, radiologických látek a nukleárních materiálů, pravidelná půlroční zpráva protiteroristického koordinátora Evropské unie, Strategie boje proti radikalizaci a rekrutování, Akční plán na posílení bezpečnosti výbušnin aj. V této souvislosti nelze opomenout ani aktivity v rámci Organizace spojených národů (OSN), zejména implementaci Globální strategie boje proti terorismu OSN z roku 2006.

⁹² EICHLER, J. *Mezinárodní společnost na počátku 21. století*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2006. s. 155-156.

⁹³ WAISOVÁ, Š. *Bezpečnost-vývoj a proměny konceptu*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. 45-46 s.

⁹⁴ *Strategie boje proti terorismu pro léta 2010-2012*. Ministerstvo vnitra ČR [online]. 2010 [cit. 17. února 2011]. Dostupný z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/nap-2010-pdf.aspx>.

JANOŠEC⁹⁵ uvádí, že bezpečnostní prostředí ČR tvoří státy, další subjekty, mezinárodní a nadnárodní organizace, jejich vzájemné aktivity a vztahy dotýkající se bezpečnosti. Další části tvoří vnitřní stav a podmínky bezpečnosti České republiky. Vnitřní a zahraniční bezpečnostní politika ČR velkou měrou ovlivňuje vývoj bezpečnostního prostředí. Bezpečnostní prostředí představuje prostor, v němž mohou být ohroženy nejen zájmy ČR, také tam mohou působit i OS ČR. K tomuto účelu musí Česká republika vlastnit dostatek vojenských i nevojenských kapacit, musí být schopna provádět koncepční a konsenzuální zahraniční a bezpečnostní politiku. Do budoucna je velkou ambicí ČR a její bezpečnostní politiky obhajoba národních zájmů se zájmy EU a NATO.

„Základní principy boje proti terorismu:“⁹⁶

- *respektování principů demokracie a ochrany lidských práv;*
- *spolupráce a sdílení informací mezi zainteresovanými institucemi;*
- *prohlubování zapojení České republiky do mezinárodních aktivit;*
- *prověřování (cvičení) schopností činností čelit hrozbě terorismu;*
- *vzdělávání;*
- *informování veřejnosti v účelném a přiměřeném rozsahu.*

„Ačkoliv se území České republiky zatím nestalo dějištěm žádné akce označitelné za teroristický útok klasického charakteru, riziko uskutečnění takového útoku stále trvá:“⁹⁷

- *Česká republika je pohledem mezinárodního terorismu zemí aktivně zapojenou do současné fáze celosvětového protiteroristického úsilí – a proto je potencionálním terčem;*
- *pravděpodobně největším rizikem z pohledu terorismu je fakt, že Česká republika je nejen tranzitním místem, ale i prostorem pro krátkodobý pobyt osob důvodně podezřelých z napojení na „radikální“ respektive teroristické skupiny,*

⁹⁵ JANOŠEC, J. *Bezpečnost a obrana České republiky 2015-2025*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2005. s. 44.

⁹⁶ *Strategie boje proti terorismu pro léta 2010-2012*. Ministerstvo vnitra ČR [online]. 2010 [cit. 17. února 2011]. Dostupný z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/nap-2010-pdf.aspx>.

⁹⁷ *Strategie boje proti terorismu pro léta 2010-2012*. Ministerstvo vnitra ČR [online]. 2010 [cit. 17. února 2011]. Dostupný z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/nap-2010-pdf.aspx>.

jejich podpůrné organizace, respektive pro jednotlivce s tzv. radikálním zaměřením;

- *podcenit nelze ani vážné ohrožení zájmů České republiky v zahraničí (zastupitelské úřady, personál zahraničních misí, soukromé firmy, jednotlivci), obětí teroristických útoků se staly i občané České republiky pobývající v zahraničí;*
- *potenciálním rizikem je i perspektiva možné radikalizace ryze „domácích“ extremistických skupin z obou křídel politického spektra, respektive „přerůstání“ všech forem nesnášlivosti a extremismu až do projevů terorismu, v současné době však v České republice takové riziko není významné, vyloučit není možné ani seberadikalizaci konkrétních osob bez jakýchkoli vazeb na konkrétní struktury.*

Česká republika musí mít možnost na základě výše uvedených důvodů se připravovat na otevřenou konfrontaci s terorismem. Česká republika svoje kroky v boji proti terorismu koncipuje tak, aby nedocházelo k omezení základních práv a svobod občanů a respektuje principy demokratického státu.

ZÁVĚR

Od roku 1990 procházejí ozbrojené síly procesem reformy a transformace. Musely se vyrovnat s řadou změn: rozpadem komunismu, budování demokracie, rozdělením Československa, vstupem České republiky do NATO a EU. Česká republika se od roku 1990 aktivně zapojovala do mezinárodního úsilí na Blízkém východě, ale i na Balkáně atd. Na základě smlouvy mezi ministerstvem obrany ČSFR a Saúdskou Arábií byla v roce 1990-1991 vyslána protichemická rota do konfliktu v Perském zálivu. Mělo jít o akci zaměřenou na ochranu civilních osob, tak byla tehdy veřejnost informována, tím byla mentalita našeho člověka uspokojena, bylo tomu tak nebo opak byl pravdou? Působíme v misích v zahraničí, tím se stáváme otevřeným spojencem vůdčích států, když je proti nim veden teror, tak proč by nemohl být použit proti nám? Zatím nebyl, ale může být. Jsme na to morálně a technicky připraveni? Jak budeme reagovat nejen stát, ale obyčejní občané. Od roku 1999 jsme členy NATO – tedy organizace, která je v celém světě vnímána jako aktér, který prosazuje své zájmy a názory velmi nekompromisně a tvrdě. Na druhou stranu až dosud (mimo výjimky) dokázalo NATO své členy před otevřeným napadením ze strany třetích států ochránit. Do roku 2011 se čeští vojáci aktivně podíleli v 29 zahraničních operacích. Během této doby proběhla řada zásadních událostí v celé naší společnosti, které samozřejmě ovlivnily i fungování ozbrojených sil. Kontinuálně probíhal již nastartovaný proces demokratizace, dále došlo k rozdělení české a slovenské republiky a posléze zapojení české republiky do důležitých světových společenství. Celý svět a zejména Spojené státy americké poznaly na vlastní kůži nový fenomén v oblasti bezpečnosti – terorismus. Nejedná se o „novinku“ v pravém slova smyslu, protože lidstvo čelí tomuto druhu nelegitimního násilí v podstatě po celou dobu svého vývoje. Během této doby nabýval mnoha forem a byl označován mnoha názvy. Nyní díky technické, komunikační a informační vyspělosti zasahuje po celém světě, cíleně tam, kde jsme nejzranitelnější. V boji proti těmto hrozbám jsme nuceni realizovat spoustu bezpečnostních opatření ve vnitřním chodu státu, ale i nadnárodně koordinovaně v rámci společných dohod, strategií nebo v rámci jednotlivých společenství jako je např. Evropská unie. V rámci těchto opatření probíhají i společné vojenské operace států Severoatlantické aliance, často i s ostatními státy, či státy PFP. Je nutné si uvědomit, že pasivita ve své podstatě umožňuje přípravu a realizaci různých teroristických akcí. Je nutno zasahovat tam, kde jsou potencionální lokace přípravy a vzniku. Zapojení do takovýchto bezpečnostních opatření nás, ale na druhé straně vystavuje zvýšenému riziku, že se staneme cílem některé z teroristických

akcí. Společnost v České republice by si toho měla být vědoma a mít na zřeteli i morální hledisko. Již dávno neplatí, že to co se děje např. v Africe se nás v České republice netýká. Naopak. V současném „globálním“ světě události vzájemně ovlivňují jedna druhou, i když se stanou tisíce kilometrů vzdáleně. A právě účast českých vojáků v zahraničních operacích představuje tento aktivní postoj v boji proti globálnímu terorismu. V rámci těchto operací, jsou zpracovány komplexní řešení, které pokrývají oblasti od strategické úrovně až po ty nejnižší. Příkladem je současné řešení situace v Afghánistánu, kdy byla vypracována strategie protiteroristického boje (counter insurgency – COIN). Představuje komplex opatření, která pomohou vybudovat fungující afgánskou společnost s legitimní vládou a důvěryhodnými ozbrojenými silami. V rámci této strategie jsou vymezena místa jednotlivých složek mise ISAF, tedy PRT, OMLT a dalších. Také definuje dosažení určitého stavu, který umožní snížení počtu nasazených spojeneckých vojáků a posléze i odchod ze země. Profesionální AČR v rámci našich spojeneckých závazků NATO musí být nadále připravena se zapojit do zahraničních misí, aby ukázala naši důvěryhodnost těmto závazkům. K tomu je zapotřebí i jasná a koncepční bezpečnostní politika našeho státu, kde by politické strany měly v daleko větší míře nacházet konsens, a to napříč politickým spektrem, což je zažitá praxe v demokratických zemích, neb v sázce jsou životní zájmy, které se týkají každého z nás. Je naše společnost připravena na otevřený útok na našem území? Je schopna přijmout možné ztráty svých vojáků bojujících v zahraničí? Jsme připraveni hájit své zájmy a suverenitu? Odpovědi na ně přinese budoucnost.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. *Bezpečnostní strategie ČR*. Vláda ČR. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2004, 28 s. ISBN 80-86345-45-9.
2. *Bezpečnostní strategie EU - Bezpečná Evropa v lepším světě* : Rada Evropské unie. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie. 2009. 43 s. ISBN 978-92-827-2416-2.
3. BORKOVEC, Z. Angažovanost Armády České republiky v mezinárodních misích. In BALABÁN, M. *Bezpečnostní budoucnost České republiky – otázky, výzvy, problémy*. Praha : Ministerstvo obrany ČR – Agentura vojenských informací a služeb, 2005, 199 s. ISBN 80-7278-306-8.
4. BUZAN, B., aj. *Bezpečnost : Nový rámec pro analýzu*. 1. vyd. Brno : Vydalo centrum strategických studií, 2005. 255 s. ISBN 80-903333-6-2.
5. EICHLER, J. *Mezinárodní společnost na počátku 21. století*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2006. 303 s. ISBN 80-7278-326-2.
6. JANOŠEC, J. *Bezpečnost a obrana České republiky 2015-2025*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2005. 200 s. ISBN 80-7278-303-3.
7. KARAFFA, V. aj. Vývoj bezpečnostní politiky a strategie ČR v období 1990-2009. In FURMÁNEK, J. *Vojenské rozhledy*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky. 2009, roč. 18, 194 s. ISSN 1210-3292.
8. OPATA, A. *Doktrína AČR*. Vyškov : Institut doktrín VeV-VA, 2010, s. 108.
9. PROCHÁZKA, J. *10 let členství České republiky v NATO*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2009. 127 s. ISBN 978-80-7278-491-2.
10. ROUŠAR, J. aj. *Na cestě integrace*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2004. 163 s. ISBN 80-7278-212-6.
11. WAISOVÁ, Š. *Bezpečnost-vývoj a proměny konceptu*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. 153 s. ISBN 80-86898-21-0.

12. ZONA, P. Provinční rekonstrukční týmy v Afghánistánu. In FURMÁNEK, J. *Vojenské rozhledy*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky. 2008, roč. 152 s. ISSN 1210-3292.

Elektronické zdroje

1. *Dlouhodobý program*. Česká strana sociálně demokratická [online]. 2003 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.cssd.cz/soubory/ke-stazeni/dokumenty/programove-dokumenty/dlouhodoby-program.pdf>>.
2. *KFOR úkoly*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_48818.htm>.
3. *Kosovo (KFOR)*. Ministerstvo obrany [online]. 2010 [cit. 12. února 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/kosovo/kosovo-kfor-15559/>>.
4. *Organizační struktura*. Nato [online]. 2010 [cit. 10. října 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/kfor/structur/units/mnb_northeast.html>.
5. *Organizační struktura*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. října 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/kfor/structur/units/mntf_south.html>.
6. *Organizační struktura*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. září 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/kfor/structur/units/mnb_east.html>.
7. *Organizační struktura*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/kfor/structur/units/mntf_west.html>.
8. *Politický program*. Věci veřejné [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.veciverejne.cz/politicky-program.html>>.
9. *PRT Lógar*. Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo obrany ČR [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/prtlogar/cz/provincni_rekonstrukcni_tym/index.html>.
10. *PRT Lógar*. Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo obrany ČR [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.mzv.cz/prtlogar/cz/projekty/index.html>>.
11. *Situační mapa*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/kfor/media/maps/un_map_kosovo.pdf>.

12. *Strategie boje proti terorismu pro léta 2010-2012*. Ministerstvo vnitra ČR [online]. 2010 [cit. 17. února 2011]. Dostupný z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/nap-2010-pdf.aspx>.
13. *Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie : 5 kroků směrem k bezpečnější Evropě* [online]. Evropská komise. 2010 [cit. 13. prosince 2010]. Dostupný z WWW: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0673:FIN:CS:PDF>>.
14. *Úloha NATO v Kosovu*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. listopadu 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_48818.htm>.
15. *Vize 2020*. Občanská demokratická strana [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.vize2020.cz/docs/vize2020final.pdf>>.
16. *Volební program*. Česká strana sociálně demokratická [online]. 2010 [cit. 17. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cssd.cz/soubory/ke-stazeni/volebni_program_velky.pdf>.
17. *Volební program*. Komunistická stran Čech a Moravy [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.kscm.cz/index.asp?thema=4393>>.
18. *Volební program*. Top 09 [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW : <<http://www.top09.cz/files/soubory/volebni-program-2010-do-poslanecke-snemovny.pdf>>.
19. *Úloha NATO v Kosovu*. Nato [online]. 2010 [cit. 12. listopadu 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_48818.htm>.
20. *Zprávy.ods.cz*. Občanská demokratická strana [online]. 2010 [cit. 12. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <<http://zpravy.ods.cz/docs/programy/volebni-program2010.pdf>>.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byl při zpracování bakalářské práce využit následující zdroj informací:

- Rozhovor s plk. J. Tomášikem. *Výsledky činnosti 7. Polní nemocnice*. Praha, 21. 1. 2011.

SEZNAM ZKRATEK

AJP-01(C)	– základní alianční doktrína
CIMIC	– civilně vojenská spolupráce
CIMIC/PSYOPS	– středisko vojenských operací a psychologických operací
COIN	– protipovstalecká operace
IZ SFOR	– kontingent 7. Polní nemocnice, Irák
KFOR	– mezinárodní mírová operace NATO na území Kosova
MND (SE)	– memorandum o porozumění
PRT Lógar	– provinční rekonstrukční tým
PME	– vojenské mírové nasazení
UNMIK	– je civilní správa pod patronací OSN
ZHN	– zbraně hromadného ničení
ZNGŠ	– zástupce náčelníka generálního štábu

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obr. 1: Druhy operací

Obr. 2: Situační mapa Kosova

Obr. 3: Základna Šajkovac kde působí naši vojáci

Obr. 4: 7. polní nemocnice

Tab. 1: Účast ozbrojených sil ČR ve vojenských misích od roku 1990